

Møte nr. 2/2020

Dato: 03.03.2020

Sted: Clarion Hotel - The Hub, Biskop Gunnerus gate 3, 0106 Oslo

10:00 - 10:05		
Sak A	Godkjenning av møteinnkalling	<i>Vedtak</i>
Sak B	Godkjenning av dagsorden	<i>Vedtak</i>
Sak C	Referat fra møte 28.01.2019	<i>Vedtak</i>
	Saksdokumenter: 1. Protokoll fra forrige møte Forslag til vedtak: <i>Nasjonalt fagskoleråd godkjenner referatet fra møtet 28.01.2020.</i>	
Ordinære saker		
10:05 – 11:35 (90 minutt)		
D-17/20	Kunnskapsgrunnlaget i fagskolesektoren	<i>Diskusjon</i>
	Lenke til saksdokumenter	
11:35 – 11:50 (15 minutt)		
V-18/20	Studietur 2020	<i>Vedtak</i>
	Saksdokumenter	
Lunsj 11:50 – 12:35 (45 minutt)		

12:35 – 12:45 (10 minutt)		
V-19/20	Regnskap og budsjett	<i>Vedtak</i>
	Lenke til saksdokumenter	
12:45 - 12:55 (10 minutt)		
V-20/20	Høring NOU 2019: 23 Ny opplæringslov	<i>Vedtak</i>
	Lenke til saksdokumenter	
12:55 – 13:40 (45 minutt)		
D-21/20	Høring NOU 2019:25 Med rett til å mestre	<i>Diskusjon</i>
	Lenke til saksdokumenter	
13:40 – 13:50 (10 minutt) Pause		

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Diku er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: nasjonaltfagskolerad@diku.no

13.50 - 14:15 (25 minutt)		
0-22/20	PPU-HYU	<i>Orientering</i>
	Lenke til saksdokumenter	
14:15 – 14:25 (10 minutt)		
O-23/20	Møte med forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik Aasheim	<i>Orientering</i>
	Lenke til saksdokumenter	
14:25 – 14:35 (10 minutt)		
V-24/20	Høring NOU 2020:3 Ny lov om universiteter og høyskoler	<i>Vedtak</i>
	Lenke til saksdokumenter	
14:35 - 15:00 (25 minutt)		
	Eventuelt	
	ONF – Navn og begrepsbruk på emner i høyere yrkesfaglig utdanning	

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Diku er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: nasjonaltfagskolerad@diku.no

[Referat Nasjonalt fagskoleråd 28.01 2020](#)

Til stede:

Ingeborg Marie Østby Laukvik (NHO), Sture Norman Flaaten (RFF), Tormod Korpås (Utdanningsforbundet), Knut Erik Beyer-Arnesen (FFF), Arvid Ellingsen (LO), Trude Tinnlund (LO), Trond Bergene (Spekter), Kari Mette Winge (FFF), Pål Thygesen (Virke), Bente Sjøgaard (YS), Rieneke Karina J.B. Schilperoort (NFFL), Jørgen Leegaard (NHO), Liv Overaae (KS), Gunnbjørg Tveiten Engehagen (RFF), Nils Thorbjørn Myhren (KS), Kari Olstad (FuN), Wictor Jensen (ONF) og Thea Tuset (ONF)

Innleder: Siri Halsan, spesialrådgiver KS, Liedutvalget

Fra sekretariatet:

Carl Endre Espeland og Margareth Haukås

Forfall: Adeline Landro (RFF) og Jorunn Leegaard (KS)

Møteleder: Ingeborg Marie Østby Laukvik

Referent: Margareth Haukås

Dagsorden

Sak A -Innkallingen ble godkjent

Sak B - Dagsorden ble godkjent med tilleggssaker under eventuelt

Sak C - Referatet fra forrige møte ble godkjent

Nytt råd 2020

På grunn av for liten geografisk spredning er organisasjonene bedt om å sende inn ny nominasjon til medlemmer i Nasjonalt fagskoleråd. Dagens sammensetning av rådet videreføres til Kunnskapsdepartementet har oppnevnt nytt råd for 2020-2021.

D1/20 PPU-HYU

Rådet har oppnevnt en arbeidsgruppe som skal kartlegge behovet for PPU i høyere yrkesfaglig utdanning. Rådet har følgende bestilling til arbeidsgruppen:

1. Kartlegge hva som finnes av tilbud i dag
2. Utrede behovet for PPU-HYU
3. Redegjøre om det er mulig å få nasjonal finansiering
4. Utrede hvorvidt Udirs stipendordning også kan passe for fagskolelærere

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Diku er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: nasjonaltfagskolerad@diku.no

5. Gjøre rede for ulike løsninger
6. Utrede en anbefaling som rådet kan jobbe videre med

Saken settes opp som orienteringssak i neste rådsmøte, og arbeidsgruppen bes om å orientere om framdrift i saken.

O-02/20 Regnskap 2019

Leder presenterte regnskapet for 2019. Det er et underforbruk i 2019 som skyldes ubenyttede ressurser i Diku. Ressursene var knyttet til utredning og analyse, samt kommunikasjon. Diku er i en oppbemanningsprosess og underforbruket vil endres i 2020 gjennom en styrking av sekretariatet.

Saken tas til orientering og settes opp som vedtakssak i neste møte.

V-03/20 Rådets arbeid 2019

Leder presenterte rapporten som redegjør for Nasjonalt fagskoleråds arbeid i 2019.

Vedtak: Rådet vedtok rapporten uten endringer. Teksten språkvaskes før publisering på rådets nettside.

O- 04/20 Regionstruktur

Nestleder presenterte utviklingen i fagskolesektoren som følger av overgangen til en ny regionstruktur med sammenslåing av fylkeskommuner. Vi ser at flere fagskoler har blitt slått sammen til større og mer robuste enheter. Denne trenden forventes å fortsette i 2020 ettersom det er fattet vedtak om fusjoner i flere fagskoler

Saken ble tatt til orientering.

Rådet ønsker en oversikt over hvor mye ekstra tilskudd fylkeskommunene overfører til fagskolene hvert år, da dette gir indikasjon på satsningen på høyere yrkesfaglig utdanning. Fylkeskommunene har rapporteringsfrist 15. mars og saken settes opp som en orientering i maimøtet.

V-05/20 Liedutvalget

Siri Halsan, spesialrådgiver i KS og medlem i Liedutvalget presenterte NOU 2019:25 Med rett til å mestre. Det ble gitt innspill og kommentarer i møtet. Rådet diskuterte om det skal avgis høringsvar.

Vedtak: Rådet vedtok å avgi hørings svar med fokus på hvilke konsekvenser forslagene i NOU vil gi for fagskoleutdanningene og det ble nedsatt en arbeidsgruppe bestående av: Arvid Ellingsen, Wictor Jensen, Jørgen Leegaard og Alf G. Saken settes opp som en diskusjonssak i mars og vedtakssak i mai.

V -06/20 NKR nivå 6

Arbeidsgruppen for NKR nivå 6 presenterte sin rapport med tilhørende anbefalinger.

Vedtak: Nasjonalt fagskoleråd oversender rapporten til Kunnskapsdepartementet, sammen med følgende anbefaling:

I forbindelse med revidering av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR) anbefaler Nasjonalt fagskoleråd at det utarbeides et nivå 6.1.B med tilhørende læringsutbyttebeskrivelser for høyere yrkesfaglig utdanning, der fagskoleutdanninger som kvalifiserer skal plasseres. Nivået må bygge på fagskoleloven og fagskoleutdanningene sin egenart ved å være både erfarings- og utviklingsorientert og innenfor handlingsrommet av det europeiske kvalifikasjonsrammeverket (EQF) nivå 6. Nivå 6.1.B vil således skille seg fra en ordinær bachelorgrad.

Det er et sentralt premiss at kvalifikasjonene man opparbeider seg ved fagskoleutdanningene skal være tilpasset til arbeidslivets behov for kompetanse. Når kompetansebehovet endrer seg, blant annet ved teknologisk utvikling, må det være mulig for fagskolene å tilby utdanninger som gir kvalifikasjonene som arbeidslivet etterspør. Disse kvalifikasjonene ligger i noen tilfeller på nivå 6 i EQF, men disse finner ikke sin plass i dagens Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

På sikt anbefaler Fagskolerådet at det settes i gang et arbeid med å utrede fordeler og ulemper ved å etablere et binært utdanningssystem hvor høyere yrkesfaglig utdanning utgjør en egen søyle parallelt med dagens høyere akademisk utdanning. Dette kan eksempelvis igangsettes når det er høstet erfaringer med høyere yrkesfaglige utdanninger på NKR nivå 6.1.

V-07/20 Beredskapsrådet

Vedtak: Nasjonalt fagskoleråd skal stille med en representant i beredskapsrådet. Medlemmene foreslår kandidater innen 05.02.2020. AU får mandat til å oppnevne ny representant.

O-08/20 Nasjonale planer

Leder orienterte om arbeidet med revisjon av generell del, som gjennomføres i henhold til plan.

Arbeidsgruppens forslag til ny *Generell del* sendes på høring i uke 6 og skal vedtas i de Nasjonale fagrådene i april 2020.

Revisjon av 17 nasjonale fagplaner er i startfasen og det settes i gang 17 arbeidsgrupper i 2020. Det oppnevnes tre personer til hver fagplan, hvorav én er arbeidslivsrepresentant. Fagplanene skal vedtas i de Nasjonale fagrådene i desember.

Rådet tok saken til orientering.

O-09/20 Nasjonalt studentombud

Nestleder informerte om status for nasjonalt studentombud og fagskolerådets innspill om å jobbe for å oppnå nasjonal finansiering irevidert nasjonalbudsjett. Inntil videre må fagskolene fortsette med de ulike midlertidige ordningene som er etablert.

Rådet tar saken til orientering.

O-10/20 Utlysning av midler

Leder informerte om ny lenke på rådets nettside om søkbare midler for høyere yrkesfaglig utdanning.

Rådet tar saken til orientering.

V-11/20 Dikus strategi

Rådet hadde følgende innspill til Dikus strategi:

- Under "Våre hovedoppgaver" bør høyere yrkesfaglig utdanning presiseres i kulepunktet «simulere til utforskning og utnyttelse av digitalisering...»
- Diku definerer målgruppene som «barnehager til universiteter og høyskoler», fagskoler og høyere yrkesfaglig utdanning bør presiseres som målgruppe for strategien
- Under Dikus hovedoppgaver skal Diku «kommunisere med, gi råd og spre god praksis til utdanningssektorene, arbeidslivet og andre relevante målgrupper». Andre relevante målgrupper bør konkretiseres.

I tillegg bør Diku se på oppgavene som kan være overlappende med Kompetanse Norge. Rådet stiller spørsmål med hva den norske modellen for kunstnerisk utviklingsarbeid er og det bør komme tydelig frem at Diku ønsker et godt, forpliktende og likeverdig samarbeid med institusjoner, departementer, arbeidsliv etc.

Vedtak: Sekretariatet sender rådets innspill til Dikus strategi innen fristen.

O-12-20 Bransjeprogram

Leder informerte om status for bransjeprogrammene. Betinget akkreditering er på plass for alle søkerne, med ett unntak. Skolene kan nå tilby kortere moduler som piloter. Skolene har 12 måneder på seg til å innfri alle krav for å beholde akkrediteringen.

I tillegg er det lyst ut forslag til ett nytt bransjeprogram i 2020. Vedtak om dette fattes av Kunnskapsdepartementet om kort tid.

Rådet tok saken til orientering.

Eventuelt

O-13/20 Stortingsmelding om videregående opplæring

Arvid Ellingsen er oppnevnt som representant for rådet i ressursgruppen for stortingsmelding om videregående opplæring. Stortingsmeldingen skal legges frem våren 2021.

O-14/20 Arbeidsgruppe for realkompetansevurdering

AU har oppnevnt fire personer til å delta i Kompetanse Norges arbeidsgruppe for realkompetanse-vurdering i høyre yrkesfaglig utdanning; Ragnar Johansen, Hans Gunnar Hansen, Linda Jamt og Giulia Casella.

O-15/20 Klage på tilskudd

Lovhjemmel for klagebehandling på tilskudd (ref. D-71/19) – Kunnskapsdepartementet melder at det er hjemmel for de private til å klage på tildeling av tilskudd, men ikke for de offentlige. Det vil være opp til den enkelte fylkeskommune om den vil åpne for klageadgang for de offentlige søkerne.

KD vil sende ut de nye retningslinjene i nær fremtid.

O-16/20 Arbeidsgruppe for tildeling av studieplasser

Diku søker representanter til å delta i arbeidet med å foreslå prinsipp og modeller for fordeling av studieplasser. Medlemmene i rådet bes sende foreslag til konkrete deltagere til sekretariatet innen onsdag 05.02.20.

D-17/20 Kunnskapsgrunnlaget i fagskolesektoren

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU og arbeidsgruppen for Kunnskapsgrunnlaget i fagskolesektoren -Pål Thygesen, Arvid Ellingsen, Adeline B. Landro, Kari-Mette Winge og Wictor Jensen

Dato: 19.02.2020

Sak: [D-17/20](#)

Hva saken gjelder:

Nasjonalt fagskoleråd har lenge pekt på behovet for mer tydelighet om hvilket kunnskapsgrunnlag den norske fagskoleutdanningen bygger på, sist da den nye fagskoleloven var på høring. Rådet påpekte at lovens formålsparagraf burde være mer tydelig på fagskolens egenart og dens tilknytning til arbeidslivet. Mer konkret foreslo rådet å presisere følgende i lovteksten:

Fagskolens kunnskapsgrunnlag bygger på erfarings- og utviklingskompetanse i arbeidslivet, samt relevant forskning. Fagskolen skal i nært samarbeid med yrkesfeltet utvikle og formidle spesialisert yrkeskompetanse tilpasset ny teknologi, utviklingstrekk og behov i samfunns- og arbeidsliv.

Rådets forslag ble ikke ivaretatt da Stortinget vedtok den nye loven i juni 2018.

For å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget i denne saken, opprettet Nasjonalt fagskoleråd i 2019 en gruppe som ser nærmere på definisjon og forankring av kunnskapsgrunnlaget i fagskolesektoren. Vedlagt følger status for gruppens arbeid til diskusjon i rådet. Arbeidsgruppen løfter noen sentrale spørsmål til diskusjon og kommer også med noen foreløpige anbefalinger om retningsvalg for den videre politikken på området.

Kunnskapsdepartementet har også startet et lignende utredningsarbeid og har invitert Nasjonalt fagskoleråd til å gi innspill i arbeidet. Kunnskapsdepartementet vil delta i de to kommende rådsmøtene for å skape dialog og diskusjon om muligheter og utfordringer med en ev. ny formålsparagraf.

Diskusjonsgrunnlag fra arbeidsgruppen

Hva er kunnskapsgrunnlaget?

Notat fra arbeidsgruppe nedsatt av Fagskolerådet bestående av Pål Thygesen (leder av arbeidsgruppen), Arvid Ellingsen, Wictor Østvand Jensen, Adeline Landro og Kari Mette Winge. Carl Endre Espeland har vært sekretariat for arbeidsgruppen.

Sammendrag

Arbeidsgruppen mener at deler av Fagskolerådets opprinnelige forslag om fagskolens kunnskapsgrunnlag er relevant og anbefaler at dette lovfestes. Kunnskapsgrunnlaget bør være vidt slik at utdanningene som tilbys ved fagskoler kan svare på arbeidslivets behov. Likevel bør det settes en grense ved opplæring som bygger på tilbakeviste påstander.

Arbeidsgruppen foreslår at fagskoleloven § 4 endres slik:

Fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning og ligger på nivå over videregående opplæring. Fagskoleutdanning gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. *Den bygger på erfarings- og utviklingskompetanse i arbeidslivet og kunstnerisk utviklingsarbeid, samt relevant forskning.»*

Hvorfor er vi her?

Forskjellige utdanninger har funnet veien inn under fagskoleparaplyen på forskjellige måter og det gjør sektoren mangfoldig. Å beskrive hva fagskoleutdanning er blir derfor ingen enkel øvelse.

Lovverket gjør allerede forsøk på å beskrive hva fagskoleutdanning er, men lykkes ikke i å sirkle den inn. I lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 4 beskrives den ved dens nivåplassering, arbeidslivstilknytning, omfang og kvalitet:

- Nivåmessig skal utdanningen ligge på nivå over videregående opplæring. Den må dermed bygge på sluttkompetansene som finnes på videregående nivå.
- Arbeidslivstilknytningen skal være slik at du ikke trenger mer opplæring for å kunne gå ut i jobb.
- Omfanget er begrenset i bunnen ved at minimumsvarigheten er et halvt år, og i toppen ved at maksimumsvarigheten er to år. Unntaksvis kan varigheten være tre år.
- Kvaliteten er sikret ved et krav til interne systemer for kvalitetssikring, hvor også studentene skal komme til orde.

Fra disse kravene er det utledet krav for akkreditering av studietilbud som fagskolene må oppfylle og som de måles mot ved tilsyn.

Da loven ble laget, var det spørsmål om det skulle gjøres en ytterligere beskrivelse ved å si noe om kunnskapsgrunnlaget, men noen slik kom ikke med i Regjeringens forslag til Stortinget¹. Fagskolerådet foreslo å skrive at «*Fagskolens kunnskapsgrunnlag bygger på erfarings- og utviklingskompetanse i arbeidslivet, samt relevant forskning.*» og NOKUT viste til at de har fått søknader hvor de har vært i tvil om «*kunnskapsgrunnlaget er forsvarlig med hensyn på faglighet og yrkestilknytning/relevans, saklighet og etiske forhold*». Begrunnelsen for å ikke ha med noe av dette i forslaget til ny lov, var at Kunnskapsdepartementet skulle sette ned en arbeidsgruppe i løpet av 2018 som skulle vurdere dette.

Så kom vi til mars 2019. Det var ikke satt ned noen arbeidsgruppe enda, men fagskolen Herkules hadde fått akkreditert sin utdanning i astrologi. Morgenbladet² spurte da NOKUTs direktør Terje Mørland om kravene til akkreditering av fagskoler er gode nok. «*Svaret på det, er nei. Nokut har lenge ment at det burde være tydeligere krav til yrkesrelevans og fagskolenes kunnskapsgrunnlag i loven. Det foreslo vi da loven var under revisjon i fjor, men det ble ikke gjort noen endringer på dette feltet. Bakgrunnen for vårt forslag er at vi tenker at det vil være viktig med tydeligere krav med hensyn til fagskolenes omdømme, og med tanke på samfunnets ressursbruk. Det spesielle her er at det er strengere krav til yrkesrelevans og kunnskapsgrunnlag på videregående skolenivå og høyere utdanning.*» svarte Mørland.

I mars 2020 er spørsmålet om loven bør sirkle inn utdanningen som tilbys ved fagskoler ved å også si noe om kunnskapsgrunnlaget.

Hvordan står det til i dag?

I 2019 fikk Kompetanse Norge skrevet en rapport om fagskolens kunnskapsgrunnlag³. Det gjør det mulig å si noe mer om kunnskapsgrunnlaget enn at sektoren er mangfoldig.

Rapporten ser på teknisk fagskole, helsefagene og økonomisk-administrativ utdanning. Fordi den kun dekker to utdanninger fra hvert felt, tar forfatterne forbehold om at vi ikke kan generalisere fra resultatene. Rapporten ser blant annet på hva som skiller fagskoleutdanning fra universitets- og høyskoleutdanning, og at det er forskjeller mellom fagskoleutdanningene. Fagskoleutdanning fremstår svakere sett fra universiteter og høyskoler enn sett fra arbeidslivet. Den har tettere kontakt med arbeidslivet og driver ikke med forskning. Fagskoleutdanninger som bygger på

¹ Prop. 47 L (2017-2018) kapittel 3.2.

² Morgenbladet 15. mars 2019, besøkt 31. januar 2020. <https://morgenbladet.no/aktuelt/2019/03/nokut-er-ikke-satt-til-mene-noe-om-hva-slags-utdanning-vi-skal-ha-i-norge>

³ NIFU-rapport 2019:22 Fagskoleutdanningens kunnskapsbase

fagbrev har karakter av å være videreutdanninger, mens andre ligner mer på grunnutdanninger. Teknisk fagskole preges av produksjonslogikk, helsefagene av profesjonslogikk og de økonomisk-administrative av markedslogikk.

Arbeidsgruppen mener utdanningene som er beskrevet her viser hvordan de eksisterende beskrivelsene av fagskoleutdanning setter rammer. Nivåplassering, arbeidslivstilknytning, omfang og kvalitet er førende for utdanningene. Rapporten er en kilde til informasjon om tilstanden, med de forbeholdene forfatterne tar. Samtidig kan vi bruke rapporten når vi skal vurdere behovet for å beskrive fagskoleutdanning mer detaljert i loven: disse utdanningene har vokst frem fordi det er etterspørsel etter kompetansen, ikke fordi lovverket har satt krav.

Det finnes flere typer fagskoleutdanning enn de som er omtalt i rapporten. Disse utdanningene er ikke undersøkt på samme måte som i rapporten, men de er alle akkreditert av NOKUT. Vi kan derfor basere oss på at de oppfyller den eksisterende beskrivelsen av fagskoleutdanning i loven.

Gjør døren høy, gjør porten vid?

Et fastsatt kunnskapsgrunnlag for høyere yrkesfaglig utdanning kan beskrive hva fagskoleutdanning er i dag, eller hva vi mener den bør være fra nå av. En beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget kan dermed brukes til å gjøre skoleslaget snevrere – hvis vi vil. Den kan også brukes til å befeste dette som en bred utdanningstype.

Som nevnt innledningsvis har forskjellige utdanninger funnet veien inn under fagskoleparaplyen, for eksempel skoler som tidligere var regulert av friskoleloven. Arbeidsgruppen ønsker ingen vesentlig endring i dette. Dagens rammer vil i de aller fleste tilfeller gi rom for utdanninger som trenger en plassering i utdanningssystemet og som mest naturlig hører hjemme som fagskoler.

Et viktig hensyn er at vi ikke vet hva fremtiden bringer. Vi vet ikke hvilke yrker og erverv som vil falle fra og komme til. Vi kan anta at folk også i fremtiden vil finne nye løsninger på utfordringer vi møter, og at ny teknologi vil endre måten vi jobber og uttrykker oss på. Ny kunnskap vil også gjøre flere av dagens løsninger avleggs. Endrede rammebetingelser fra myndighetene og endringer vi har påført miljøet vil også stille nye krav og skape nye behov. Fagskolesektoren skal levere kompetanse til arbeidsmarkedet uavhengig av hvilke veier utviklingen tar.

Fagskoleutdanning må ikke bygge på et fagbrev, men kan også bygge på studiekompetanse. Siden fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning, kunne vi sett for oss at den bare kunne bygget på yrkeskompetanse. Ulempen med dette er at det ikke ville være mulig å lage utdanninger som ikke har et relevant fagbrev å bygge på. Det er klart at det finnes et arbeidsmarked for slike utdanninger, og at det er flere utdanninger hvor både studie- og yrkeskompetanse gjør studenter kvalifisert til opptak. Siden mange tar høyere yrkesfaglig utdanning i voksen alder, er også

arbeidserfaring et grunnlag som er relevant, noe som også gjenspeiles i forskriftsbestemmelsene for opptak. En begrensning av denne typen ville dermed hindret fagskolesektoren i å dekke arbeidsmarkedets behov. Det er heller ikke så smart å lage løsninger som krever at voksne med lang arbeidserfaring i større grad enn i dag må formalisere kompetansen sin som fagbrev kun for å kunne søke opptak til utdanning på fagskole.

Utgangspunktet for arbeidsgruppen videre er at høyere yrkesfaglig utdanning i utgangspunktet skal bygge på et bredt kunnskapsgrunnlag.

Hvor vid?

Saken om akkrediteringen av fagskolen Herkules brakte debatten om kunnskapsgrunnlaget til offentligheten. Fagskolerådet, NOKUT og andre hadde forgjeves forsøkt å spille inn en beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget i lovarbeidet.

Store Norske Leksikons artikkel om astrologi beskriver dette som «*læren om forestilte forbindelser mellom himmellegemene og jorden. I snevrere forstand er det vanlig å definere astrologi som kunsten å spå om fremtidige hendelser og skjebner ut fra stjernenes stilling.*»⁴ Dette er forestillinger som i sin tid var beste tilgjengelige kunnskap om virkeligheten, men som senere har vist seg å være gale. En påstand om at astrologi er kunnskap er dermed feil.

I studieplanen til fagskolen Herkules⁵ beskrives astrologiens teori som påstander om virkeligheten. Studentene skal for eksempel ha «*kunnskap om planetene og deres herskerskap*», og de skal kunne anvende denne kunnskapen. Utdanningen skiller seg dermed fra andre utdanninger under fagskoleparaplyen ved at den fastholder noe som ikke er. Gjelder dette også religiøse utdanninger? Menighetsbibelskolen beskriver ikke den kristne religionen som et vitenskapelig faktum, men viser til «den kristne *tro*». ⁶ Det samme gjør Hald internasjonale senter⁷. Forskjellen mellom disse utdanningene er at utdanningen innen astrologi fremstiller seg som vitenskapelig basert uten å være det, mens Menighetsbibelskolen og Hald internasjonale senter ikke påstår noe sånt.

Arbeidsgruppen mener det er riktig å trekke grensen slik at noe som ikke er, ikke kan påstås sant. Det er flere grunner til at vi mener dette.

- Sannhetssøken er sentralt i utdanning. Det gjelder fra lærelysten vi ønsker at unge skal oppleve i barneskolen til resultatene vi forventer på doktorgradsprogrammer. Selv om en

⁴ <https://snl.no/astrologi>

⁵ <https://astrologi.no/images/stories/gh/HerkulesStudieplanOslo.pdf>

⁶ <http://www.mbs.no/studietilbud.html>

⁷ https://www.hald.no/filer/FAGPLAN_HIS_revidert_2019_vedtatt.pdf

utdanning ikke selv produserer ny forskning, søker kandidatene kunnskap og de gjør erfaringer med fagenes konvensjoner og teknikker. Alt dette bidrar til å videreutvikle fagene slik både utdanningssystemet, arbeidslivet og sivilsamfunnet utvikler seg. Å holde fast ved konvensjoner og teknikker selv om de ikke holder stikk, bryter med dette.

- Sektorens anseelse svekkes. Det skjer når folk ser at utdanningssystemet lærer bort noe som ikke er. Det reiser spørsmål ved om andre utdanninger har et vitenskapelig fundament, om vi kan stole på uttalelser fra fagpersoner mv.
- Arbeidslivet mister tillit til sektoren. For en arbeidsgiver som vurderer en kandidat til en jobb, er offentlig godkjenning av utdanningen viktig. Så lenge vi kan stole på utdanningen, er det mindre behov for å teste kandidaten innenfor det som dekkes av utdanningen. For at utdanningene skal gi denne tilliten, er det mye som må på plass. Kvaliteten på utdanningen må være høy, temaene må passe til arbeidslivets behov, og det som læres bort som sant må være basert på beste tilgjengelige kunnskap. Offentlig godkjenning må rett og slett henge ganske høyt.

Hva er en fornuftig beskrivelse?

Arbeidsgruppen vil presisere høyere yrkesfaglig utdanning slik at døren er høy og porten er vid, men ikke for vid. En presisering i fagskoleloven § 4 må avgrense utdanningen slik at den ikke kan basere seg på å holde noe for sant når beste tilgjengelige kunnskap tilsier at det ikke er slik. Det er viktig at en slik presisering ikke begrenser fagskoleutdanning ytterligere slik vi har drøftet over.

For universiteter og høyskoler finnes regler om dette i universitets- og høyskoleloven (2005) § 1-3. Bokstav a sier at disse skal *«tilby høyere utdanning som er basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap»*. Begrepet «forskning» kan defineres på forskjellige måter. OECD opererer med begrepet «forskning og utviklingsarbeid», forkortet FoU, som grunnlag for en internasjonal, sammenlignbar statistikk for personale og økonomiske ressurser. OECDs definisjoner (Frascati-manualen) har vunnet innpass i den statistikken som brukes i mange forskningspolitiske dokumenter. Formuleringen i universitets- og høyskoleloven gir grunnlaget for kravet om «forskningbasert utdanning» som er viktig ved universiteter og høyskoler. Denne betydningen er videre enn det som arbeidsgruppen har drøftet over, og det er kontinuerlig diskusjon om innholdet. Det er blant annet et ønske at det skal være en sterk kobling mellom aktiv forskning og utdanningen, noe som det ikke er grunnlag for å ønske for fagskolen. Samtidig sikrer formuleringen at utdanningen er sannhetssøkende, at sektoren har rom for kunstfaglig utdanning og at erfaringskunnskap også gir grunnlag for utdanningen som gis.

NOKUT foreslo i sin tid følgende formulering: «*Fagskoleutdanning skal knyttes til alminnelig anerkjente yrker og erverv. Utdanningsvirksomheten skal utøves i overensstemmelse med anerkjente faglige, saklige, pedagogiske og etiske prinsipper.*» Den første delen av forslaget sikter til arbeidsmarkedet slik det er i dag, noe arbeidsgruppen har drøftet tidligere i notatet. Selv om et nytt yrke som regel dukker opp før utdanningen gjør det, bør det ikke være nødvendig for tilbydere å dokumentere dette i større utstrekning enn det dagens krav om tilknytning til arbeidslivet allerede gjør. Den andre delen av forslaget peker på en samling anerkjente prinsipper. Dette vil gi NOKUT hjemmel for å gjøre vurderinger av hva som er «anerkjent» når de vurderer søknader. Samtidig er bestemmelsen vag og kan tolkes i forskjellige retninger. En del av NOKUTs argumentasjon for forslaget, var at få fagskoler er selvakkrediterende og at NOKUT derfor har en større rolle inn mot fagskolene enn inn mot universiteter og høyskoler. I dag er dette på vei til å snu, og det er en villet utvikling at flere skoler blir selvakkrediterende innenfor fagområder. Arbeidsgruppen mener derfor at det trengs en formulering som er ikke bare er myntet på å gi NOKUT fullmakt, men også på å gi selvakkrediterende skoler veiledning.

Fagskolerådets opprinnelige forslag var at «*Fagskolens kunnskapsgrunnlag bygger på erfarings- og utviklingskompetanse i arbeidslivet, samt relevant forskning. Fagskolen skal i nært samarbeid med yrkesfeltet utvikle og formidle spesialisert yrkeskompetanse tilpasset ny teknologi, utviklingstrekk og behov i samfunns- og arbeidsliv.*» Den siste setningen dreier seg mest om arbeidslivstilknytning som nå er ivaretatt i loven. Det er dermed stikkordene i den første setningen som er relevante. Erfarings- og utviklingskompetanse er et grunnlag som kan komme som en følge av kravet om nærhet til arbeidslivet.

Samlet sett mener arbeidsgruppen at den første delen av Fagskolerådets forslag fortsatt står seg, men at kunstfagene bør anerkjennes slik som i lovgivningen for universiteter og høyskoler. En formulering kan dermed være:

§ 4. Fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning og ligger på nivå over videregående opplæring. Fagskoleutdanning gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. *Den bygger på erfarings- og utviklingskompetanse i arbeidslivet og kunstnerisk utviklingsarbeid, samt relevant forskning.*»

Beskrivelsen «erfarings- og utviklingskompetanse i arbeidslivet» refererer til det arbeidsgruppen mener er fellesnevner for mange utdanninger på fagskolenivå. Sammen med «kunstnerisk utviklingskompetanse» gir dette en beskrivelse av fagskoleutdanning som favner vidt.

Den avsluttende delen om «relevant forskning» er ment å ivareta drøftelsen over om at utdanninger ikke kan holde noe som ikke er, for sant. Vilkåret skal gi NOKUT hjemmel til å avslå søknader for utdanninger som baserer seg på noe som beste tilgjengelige kunnskap fastslår at ikke

er sant. Uttrykket «relevant» viser at dette bare gjelder der hvor det finnes relevant forskning. En utdanning trenger dermed ikke være innen et felt som det er gjort forskning på. Det er tilstrekkelig at det ikke er gjort forskning som aktivt avviser påstander som ligger til grunn for utdanningen. Beskrivelsen gir ikke føringer for kobling mellom undervisningspersonale og forskning og tilsier ikke at det er et mål at det skal drives forskning ved fagskoler. Beskrivelsen dekker kun kunnskapsgrunnlaget for utdanningen.

20. februar 2020.

V-18/20 Studietur 2020

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU

Dato: 20.02.2020

Sak: [V-18/20](#)

Hva saken gjelder:

Nasjonalt fagskoleråd skal jobbe for videreutvikling av fagskolesektoren og fremme samarbeid mellom fagskolesektoren og arbeidslivet. For å gi gode råd er det ønskelig at Nasjonalt fagskoleråd oppdaterer seg på hva som rører seg i sektoren, både nasjonalt og internasjonalt.

Rådet arrangerer enkelte år studieturer for medlemmene, og Sveits ble foreslått som et mulig reisemål for neste tur.

Sveits har stor bredde i de yrkesfaglige tilbudene og den høyere yrkesfaglige utdanningsstrukturen vil kunne gi spennende innsikt i hvordan Norge eventuelt kan bygge ut den yrkesfaglige stolpen i de kommende årene - skal den rendyrkes på egne premisser eller integreres mer i akademia?

Sveits har også et godt system for nasjonal karriereveiledning basert på personlig kontakt som kan gi nyttige kunnskap.

Noen stikkord om yrkesutdanning i Sveits:

- Sveits har en av de laveste tallene for ungdomsledighet i Europa
- Det er tett samarbeid mellom yrkesutdanningsinstitusjonene og arbeidslivet
- Opplæringen er rettet mot arbeidslivets behov for kvalifikasjon og tilgjengelige jobber
- Systemet kjennetegnes av høy fleksibilitet og gode muligheter til å avansere, samt endre kurs

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Diku er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: nasjonaltfagskolerad@diku.no

- 2/3 velger videre yrkesutdanning etter obligatorisk utdanning
- Landet har 250 godkjente yrker (mot cirka 200 i Norge)
- Har en *Fachhochschule* hvor studiene er bygget etter bachelor – master systemet
- Det er mulig med videre kvalifisering fra Fachhochschule til Hochschulstufe (Nivå 8)
- Forbund og organisasjoner fra arbeidslivet bidrar til finansiering av utdanningene

AU foreslår at rådsmedlemmene slutter seg til Sveits som studieturmål og at det opprettes en arbeidsgruppe som får ansvaret for å se på innhold og planlegging av turen.

V-19/20 Budsjett og regnskap for Nasjonalt fagskoleråd 2019

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU

Dato: 20.02.2020

Sak: [V-19/20](#)

Hva saken gjelder:

Nasjonalt fagskoleråds økonomi er god. Årsaken til avviket fra opprinnelig budsjett for 2019 skyldes primært lavere aktivitet knyttet til kommunikasjonsarbeidet, utredning og analyse. Dette skyldes omlegginger i DIKU der organisasjonen har fått mange nye oppgaver som har måtte håndteres. Dette var en del av vår usikkerhetsprognose i budsjetteringen i 2019. Nasjonalt fagskoleråd vil derfor overføre kroner 800.000 i ubrukte midler til 2020.

Personalutgiftene forventes å øke som følge av at sekretariatet vil styrkes med ytterligere ett årsverk i 2020.

Se vedlegg:

18_01105-1 Tildelingsbrev 2019 Diku og

18_01105-12 Supplerende tildelingsbrev revidert nasjonalbudsjett 2019

Nasjonalt fagskoleråd 2019			
Inntekter	Regnskap	Budsjett	Avvik
Tildelingsbrev 2019 (des 2018) (DIKU)	2 000 000	2 000 000	0
Tildelingsbrev 2019 (des 2018) (Kompetanse Norge)	500 000	500 000	0
Supplerende tildelingsbrev (jun 2019) (DIKU)	500 000	500 000	0
Sum Tildeling	3 000 000	3 000 000	0
Prosjektfordelt lønn	862 121	864 121	2 000
Lønn overtid	2 996		-2 996
Påløpte feriepenger	423		-423
Arbeidsgiveravgift	1 238		-1 238
Arbeidsgiveravgift av påløpte feriepenger	60		-60
Lønn sum	866 839	864 121	-2 718
Bilgodtgjørelse - ansatte	9 287		-9 287
Tilskuddsreiser - eksterne - oppgavepliktig	265 570	309 542	43 972
Diettkostnad-ansatte-oppgavepliktig	19 920		-19 920
Reise sum	294 777	309 542	14 765
Frakt og transportkostnad og forsikring ved varefo	5 092	0	-5 092
Andre konsulentttjenester	23 663	52 363	28 701
Møtekostnader	67 341	14 935	-52 406
Deltakeravgifter for kurs og seminar, egne ansatte	8 400	16 800	8 400
Arrangement av kurs og seminar, eksterne deltakere (inkl. 150.000 belastet fra fagskolekonferansen)	288 986	143 150	-145 836
Beverting på møter med eksterne	2 109	0	-2 109
Andre kostnader sum	395 590	227 248	-168 342
Indirekte kostnader til felles, belastet	127 703	127 703	0
Indirekte kostnader sum	127 703	127 703	0
Kostnader DIKU	1 684 908	1 528 614	-156 295
Kostnader Kompetanse Norge	500 000	500 000	0
			0
Overføringer til 2020 budsjett	815 092	971 386	156 295

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Diku er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: nasjonaltfagskolerad@diku.no

V-20/20 Høring NOU 2019: 23 Ny opplæringslov

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU

Dato: 20.02.2020

Sak: [V-20/20](#)

Hva saken gjelder:

Regjeringen oppnevnte 22. september 2017 et utvalg som fikk i oppgave å utrede og vurdere behovet for rettslig regulering av grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen (grunnopplæringen). Utvalgets mandat var å foreslå ny opplæringslov og overordnede prinsipper for regelstyringen av grunnopplæringen. Et offentlig utvalg, ledet av Jon Christian Fløysvik Nordrum, leverte utredningen NOU 2019: 23 Ny opplæringslov 13. desember 2019. Utvalget foreslår en ny opplæringslov som skal erstatte dagens opplæringslov. Utvalget foreslår også prinsipper for regelstyringen for å bidra til at loven og forskrifter til loven over tid blir et godt og effektivt virkemiddel for styring av grunnopplæringen (kap. 12 i NOU-en).

Nasjonalt fagskoleråds bes vurdere om det skal avgis høringssvar, og eventuelt nedsette en arbeidsgruppe som ser på om forslagene får konsekvenser for fagskolesektoren.

Høringsfrist er 1. juli 2020.

[Lenke til høring NOU 2019:23 Ny opplæringslov](#)

D-21/20 Høring NOU 2019:25 Med rett til å mestre

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: Arbeidsgruppe for høringssvar: Arvid Ellingsen, Wictor Jensen, Jørgen Leegaard og Alf G. Furland

Dato: 20.02.2020

Sak: [D-21/20](#)

Hva saken gjelder:

På rådsmøte 28.01.2020 vedtok medlemmene å opprette en arbeidsgruppe som utarbeider et forslag til høringssvar. Arbeidsgruppen har hatt et første møte og forberedt noen tema fra NOUen som kan være aktuelle å adressere i et høringssvar fra Nasjonalt fagskoleråd.

Arbeidsgruppen ønsker innspill til temaene. Endelig høringsforslag fra arbeidsgruppen behandles i rådet 19.05.2020.

Se vedlegg:

20-02-20 Grunnlag for høringssvar Lied- og lovutvalg

O-22/20 PPU-HYU

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: Arbeidsgruppe bestående av Tormod Korpås, John Øivind Eggesbø, Anne Sjøvold og Henning Skau.

Dato: 20.02.2020

Sak: [O-22/20](#)

Hva saken gjelder:

Det er behov for en egen pedagogisk utdanning for fagskolelærerne, en fleksibel utdanning, gjerne nettstøttet og modulbasert. På rådsmøte 05.12.2019 vedtok medlemmene å opprette en arbeidsgruppe som ser nærmere på:

1. Kartlegge hva som finnes av tilbud i dag
2. Utrede behovet for PPU-HYU
3. Redegjøre om det er mulig å få nasjonal finansiering
4. Utrede hvorvidt Udirs stipendordning også kan passe for fagskolelærere
5. Gjøre rede for ulike løsninger
6. Utrede en anbefaling som rådet kan jobbe videre med

Arbeidsgruppen har lagt følgende plan for arbeidet med PPU-HYU:

1. Det ble trukket frem tre etablerte lærerutdanninger/ pedagogiske utdanninger som kan tilpasses fagskolen. Disse skal vurderes nærmere i rapporten som skal leveres til NFR:
PPU-Y for fagskolen, moduler på 15 +15 (Oslo Mets modell).
Uniped 15 stp. Rettet mot lærere i UH.
UH-ped (20+20)
Vurderingene skal sammenstilles i et samlet dokument som legges i SharePoint innen 2.mars og vil inngår som en del av den endelige rapporten til NFR.
2. Neste arbeidsgruppemøte er 17. mars i Utdanningsforbundet. I tillegg kan vi møtes på Skype ved behov.

3. Vi ber om innspill fra styrene ved de offentlige fagskolene. Svarfrist fra styrene 13. mars.
4. Arbeidsgruppa sender endelig rapport til NFR 30. april.

O-23/20 Møte med forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik Aasheim

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU

Dato: 20.02.2020

Sak: [O-23/20](#)

Hva saken gjelder:

I forbindelse med skiftet av politisk ledelse inviterer leder og nestleder i Nasjonalt fagskoleråd forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik Aasheim til et møte for å diskutere rådets prioriterte saker. Følgende saker er diskutert og vedtatt av Nasjonalt fagskoleråd i 2019 og er naturlig å løfte fram i møtet.

Vi ber om rådets tilbakemeldinger i saken.

Høy prioritet

- Det skal lages en opptrappingsplan for flere studieplasser for å sikre vekst og forutsigbarhet.
- Styrke finansieringen av fagskolesektoren, herunder en økning i basisbevilgningen og videreføring av utviklingsmidler til sektoren for å skape utvikling og forutsigbarhet
- Finne fagskolenes rolle i Kompetansereformen, herunder blant annet sektorens rolle i bransjeprogrammene og tilskuddsordning om fleksible videreutdanningstilbud i digital kompetanse
- Bidra til kvalitetsutvikling i sektoren, herunder utdanningsprisen, bransjeprogram, og akkrediteringsordninger.
- Sikre god koordinering av ny struktur i høyere yrkesfaglig utdanning, herunder overgang til ny organisering av fagrådene.
- Skape mer internasjonalisering og mobilitet ved fagskolene
- Vurdere høyere yrkesfaglig utdannings plassering i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk
- Etablere et nasjonalt studentombud som er offentlig finansiert

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Diku er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: nasjonaltfagskolerad@diku.no

Moderat prioritet

- Sikre gode overganger mellom fagskolene og universitets- og høyskolesektoren
- Øke kunnskapen om fagskoleutdanningen i rådgivningstjenestene
- Styrke samarbeidet mellom skoleeiere og arbeids- og næringsliv
- Utvikle en ny vitnemålsportal

[V-24/20 Høring NOU 2020:3 Ny lov om universiteter og høyskoler](#)

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU

Dato: 20.01.2020

Sak: [V-24/20](#)

Hva saken gjelder:

Utredningen NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler ble avgitt 13. februar 2020. Departementet tar sikte på at regjeringen kan fremme forslag til ny universitets- og høyskolelov våren 2021 og ønsker å se arbeidet med ny lov i sammenheng med stortingsmeldingen om styringen av universitets- og høyskolesektoren og innspill til denne.

Nasjonalt fagskoleråds bes vurdere om det skal avgis høringssvar, og eventuelt nedsette en arbeidsgruppe som ser på overganger mellom HYU og UH. Høringsfrist er 22. mai.

[Lenke til høring NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler](#)

Eventuelt

[O-25/20 Revisjon fagspesifikke planer](#)

Saken er oversendt fra ONF. Saken er vinklet som et innspill til den kommende prosessen med å revidere de fagspesifikke planene, men ONF synes det er relevant å informere rådet om saken da det er en viktig sak for fagskolestudentene, som også har påvirkning på omdømme og rekruttering til fagskolene. ONF sender det til NRFT, men selv om ONF kun har fått eksempler fra tekniske utdanninger, ønsker ONF at problemstillingen blir drøftet i de andre underliggende fagrådene, da det kan være samme problemstilling på andre fagområder.

Se vedlegg: Navn og begrepsbruk på emner i høyere yrkesfaglig utdanning

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

Diku er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: nasjonaltfagskolerad@diku.no

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Direktoratet for internasjonalisering og
kvalitetsutvikling i høyere utdanning

Deres ref

Vår ref

Dato

18/4768

19. desember 2018

**Statsbudsjettet for 2019 – Tildelingsbrev for Direktoratet for
internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku)**

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2019 sender Kunnskapsdepartementet med dette tildelingsbrev til Diku. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument og skal distribueres til alle medlemmer av virksomhetens styre. Eventuelle ytterligere tildelinger/endringer blir formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev i løpet av 2019.

Departementet gjør oppmerksom på at tildelingsbrevet skal publiseres på virksomhetens nettsider så snart det er mottatt, jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.3.2.

Tildelingsbrevet for 2019 består av følgende deler:

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger	2
2. Mål.....	14
3. Budsjett for 2019.....	15
4. Andre forutsetninger og krav.....	20
5. Rapportering, resultatoppfølging og frister	21

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
872 417 842

Avdeling for eierskap i
høyere utdanning og
forskning

Saksbehandler
Christoffer Wiig

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger

1.1 Revidert langtidsplan og prioriterte områder

Regjeringen har store ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon. Kunnskap er nøkkelen til å gi hver enkelt mulighet til å skape seg et godt liv, og til å møte utfordringene samfunnet vårt står overfor i årene som kommer. Kunnskapsdepartementet har fastsatt følgende visjon:

- Kunnskap og kompetanse for et bærekraftig Norge.

Visjonen danner grunnlaget for tre overordnede mål for kunnskapssektoren:

- Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv.
- Alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger.
- Samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kvalitet.

Målene ligger til grunn for kunnskapspolitikken. Virksomhetene spiller en viktig rolle for å realisere visjonen og nå målene. Det fordrer også godt samspill mellom virksomhetene og at alle bidrar til hverandres måloppnåelse. Virksomheten må derfor gjøre seg kjent med det samlede målbildet med visjon, overordnede mål og mål for politikkområdene slik det er presentert i hovedinnledningen i Prop. 1 S (2018–2019).

Regjeringen har høye ambisjoner for norsk forskning og høyere utdanning. Gjennom å satse på kunnskap skal vi ruste oss for fremtiden, skape nye, grønne og lønnsomme arbeidsplasser og en bedre og mer effektiv offentlig sektor. Derfor er god tilgang til utdanning sentralt. Høy kvalitet i utdanning og forskning er viktig for et velfungerende arbeids- og næringsliv og for en fortsatt stabil utvikling av det norske velferdssamfunnet. Norge skal ha verdensledende fagmiljøer som er med på å frembringe kunnskap som kan gi menneskene et bedre og rikere liv.

Regjeringen lanserte i oktober en revidert *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028* (Meld. St. 4. (2018–2019)). Langtidsplanen skal bidra til å realisere regjeringens prioriterte prosjekter og gi forutsigbarhet for forsknings- og utdanningsmiljøene. De overordnede målene i langtidsplanen er styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, møte store samfunnsutfordringer og utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet. Disse målene gjelder forskning og høyere utdanning som helhet.

Som del av langtidsplanen inngår en helhetlig politikk for bygg i universitets- og høyskolesektoren. Regjeringen forventer at sektoren anser bygg som en innsatsfaktor på lik linje med andre ressurser i forskning og høyere utdanning og vurderer behov for utvikling og vedlikehold. Investeringene i universitets- og høyskolebygg skal være kostnadseffektive, men samtidig bidra til innovasjon og klima- og miljøvennlige løsninger. Regjeringen forventer at universitetsmuseene, med unike samlinger for historie, kultur og identitet, sikres.

Den reviderte langtidsplanen definerer fem langsiktige prioriteringer: 1) Hav, 2) Klima, miljø og miljøvennlig energi, 3) Fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester, 4) Muliggjørende og industrielle teknologier, og 5) Samfunnssikkerhet og samhørighet i en globalisert verden. De langsiktige prioriteringene gjenspeiler områder der Norge har særlige kunnskapsbehov eller kunnskapsfortrinn.

Gjennomgående temaer i den reviderte langtidsplanen er digitalisering, grønt skifte og humanioraperspektivet. Økende digitalisering endrer samfunnets behov for kunnskap og kompetanse, noe som igjen kan bidra til at vi tar i bruk innovative løsninger og utnytter de mulighetene som digitalisering gir. Ambisjonen er at flere har relevant digital kompetanse. Omstilling til lavutslippssamfunnet og miljømessig bærekraft krever omfattende tiltak på alle samfunnsområder. Dette innebærer at vi må finne nye teknologiske løsninger, samtidig som tverrfaglige perspektiver som humaniora og samfunnsfag er nødvendig for å skape en omstilling i tråd med de verdiene som ligger til grunn for samfunnet vårt. Satsing på forskning, høyere utdanning og teknologiutvikling skal bidra til at Norge når klima- og miljømålene og samtidig føre til ny verdiskaping.

I langtidsplanen gir regjeringen uttrykk for hva som fra et nasjonalt perspektiv er særlig viktig å prioritere de kommende årene. Regjeringen har lansert tre opptrappingsplaner for kommende langtidsplanperiode: teknologiløft, FoU for omstilling og fornyelse i næringslivet og kvalitet i høyere utdanning. Etter Stortingets behandling av langtidsplanen forventer regjeringen at alle aktører innenfor forskning og høyere utdanning, legger planen til grunn for sine egne strategiske prioriteringer og benytter sitt handlingsrom til å følge opp denne.

Et samfunn med god omstillingsevne krever at det legges til rette for økt innovasjon og derfor bedre samspill mellom akademia, næringslivet og offentlig sektor innenfor forskning, høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning.

Åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring og deling av data er en sentral forskningspolitisk målsetting. Det er samfunnsøkonomisk lønnsomt og viktig for å sikre økt kvalitet i forskning og utdanning. Regjeringen viser til *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler*, Forskningsrådets støtte til det europeiske initiativet for åpen publisering (cOAlition S for making Open Access a reality by 2020) og *Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata*. Aktørene i forskning og høyere utdanning har en avgjørende rolle i dette arbeidet.

Internasjonalisering er en forutsetning for å sikre kvalitet i norsk forskning og høyere utdanning og for utvikling av gode og internasjonalt orienterte studieprogrammer. I tillegg er internasjonalt samarbeid en forutsetning for å møte de store samfunnsutfordringene, særlig knyttet til klima, miljø og bærekraft.

EUs rammeprogrammer er sentrale virkemidler for økt internasjonalisering av norsk utdanning og forskning. Kunnskapsdepartementet har som mål at 3 000 norske studenter

årlig deltar på utveksling gjennom Erasmus+ innen programperioden utløper i 2020. Bedre bruk av Erasmus+ vil bidra til å oppnå Bologna-prosessen's mål om at minst 20 pst. av alle studenter skal ha hatt et utvekslingsopphold i løpet av studiet. Det langsiktige målet i Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* (kvalitetsmeldingen) er at halvparten av studentene skal delta på utveksling.

Når det gjelder deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon *Horisont 2020*, er regjeringens mål at minst to prosent av de konkurranseutsatte midlene skal tilfalle norske aktører. I oktober 2018 var returandelen 2,04 pst., og det er viktig å fortsatt opprettholde oppmerksomheten om dette. Regjeringens Panorama-strategi (2016–2020) har som mål å fremme et mer helhetlig og langsiktig samarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika innenfor høyere utdanning og forskning, med sikte på mer samarbeid av høy kvalitet på områder av særlig interesse for Norge. Strategien skal evalueres i 2019. Det forventes at virksomheter ved behov bidrar inn i dette arbeidet med relevant informasjon med utgangspunkt i eget samarbeid med de seks Panorama-landene.

Regjeringen har høye ambisjoner om å styrke internasjonalisering ytterligere og har derfor satt i gang et arbeid med en stortingsmelding om mobilitet.

Skal vi klare å møte de store samfunnsutfordringene og endringene knyttet blant annet til digitalisering, globalisering og klima og miljø, må vi lage en politikk som utnytter og videreutvikler kompetansen i befolkningen. Kompetansereformen *Lære hele livet* er regjeringens satsing for å møte utfordringer i et samfunn under omstilling. Målet er at alle skal være kvalifisert for et arbeidsliv i endring. Regjeringen vil legge frem en melding om dette til Stortinget i 2020. Universiteter, høyskoler og fagskoler har en nøkkelrolle å spille i kompetansereformen, blant annet som tilbydere av etter- og videreutdanning, og det forventes en fullstendig rapportering av alle slik utdanningstilbud til Utdanning.no.

Samfunns- og arbeidslivet trenger tilgang på godt kvalifisert arbeidskraft. Universiteter og høyskoler skal dimensjonere sine studietilbud til fremtidige behov i arbeidslivet, både regionalt og nasjonalt.

Kunnskapsdepartementet skal utarbeide en stortingsmelding om samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv, med vekt på praksis. Departementet forventer i den forbindelse at institusjonene gjør en vurdering av hvordan de arbeider for å styrke studieprogrammenes arbeidslivsrelevans, og forbereder seg på å gi innspill til meldingsarbeidet.

Instituttsektoren er viktig i forskningslandskapet. Regjeringen har satt i gang et prosjekt for å utvikle tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og gi anbefalinger for en helhetlig, norsk instituttpolitikk. Regjeringen er opptatt av et tettere samarbeid mellom forskningsinstituttene, høyere utdanningsinstitusjoner og nærings- og samfunnslivet i alle deler av landet.

Utdanning er grunnlaget for demokrati, verdiskaping og velferd og en forutsetning for et velfungerende arbeids- og næringsliv.

Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* (kvalitetsmeldingen) setter klare forventninger til institusjonenes arbeid med å stimulere kvalitetsutvikling på institusjonene gjennom søknadsbaserte utlysninger. Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku) har fått ansvaret for *Dikus kvalitetsprogrammer* som skal bidra til å heve undervisningskvaliteten. Kunnskapsdepartementet har stilt krav til universiteter og høyskoler om å utvikle meritteringssystemer for utdanning i løpet av 2019 og innfører krav om utdanningsfaglig kompetanse for ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger i universitets- og høyskolesektoren. Ambisjonen er høy kvalitet i alle studietilbud, et godt og inkluderende læringsmiljø og flere fremragende utdannings- og forskningsmiljø.

Universitetene og de statlige høyskolene skal starte opp nye mentorordninger i 2019. Omfang og innretning er avhengig av institusjonsstørrelse og eksisterende mentorordninger. Institusjonene må selv vurdere hvordan mentorordningene organiseres best mulig og ved hvilke studier de er mest hensiktsmessige i første omgang. Diku skal fremme arbeidet gjennom dialog og erfaringsdeling med institusjonene.

Digitalisering er et sentralt virkemiddel for å heve kvaliteten og relevansen i forskning og høyere utdanning og ruste universitets- og høyskolesektoren til å realisere langtidspanens ambisjoner. *Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren for 2017–2021* gir en tydelig retning. Vi forventer at alle høyskoler og universiteter har løftet digitalisering opp på et strategisk nivå og har utarbeidet mål og forpliktende tiltak for digitalisering av utdanning og forskning. Institusjonene har et ansvar for at kandidatene får den relevante og nødvendige digitale kompetansen. Læringsprosessene må også utvikles slik at moderne digitale hjelpemidler tas i bruk i undervisningen.

Unit har ansvaret for forvaltningen av IKT og digitalisering på sektornivå og skal følge opp og koordinere digitaliseringsarbeidet og levere tjenester til institusjonene. Unit har ansvaret for å implementere og videreutvikle digitaliseringsstrategien i samarbeid med sektoren. Diku, NOKUT og Forskningsrådet har hver for seg viktige roller i digitaliseringsarbeidet blant annet gjennom sine oppgaver knyttet til kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av utdanning og forskning. Vi forventer et konstruktivt samarbeid om digitalisering mellom de fire virksomhetene.

Høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner er kunnskapsvirksomheter hvor forvaltning og foredling av informasjon er en del av kjernevirksomheten. Virksomhetene må ha et aktivt forhold til styring av informasjonssikkerhet og personvern. Med stadig raskere digitalisering er informasjonssikkerhet en kritisk suksessfaktor for måloppnåelse. For å nå målene i strategien har Kunnskapsdepartementet styrket styringen gjennom et tydeligere rammeverk. Unit har ansvaret for målstyring og oppfølging.

En varig styrking av de norske lærerprofesjonene er viktig for å stå godt rustet til å håndtere fremtidige utfordringer der kunnskap og kompetanse vil få stadig større betydning.

I 2017 lanserte regjeringen *Lærerutdanning 2025 – Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene*, og departementet forventer at strategien blir fulgt opp. Tett samarbeid mellom lærerutdanningene og praksisfeltet er en nøkkel for å få til felles og gjensidig utvikling av lærerutdanningene og for å sikre høy kvalitet i praksisstudiet. Gjennom et slikt samarbeid gis det også mulighet til å jobbe med regionale rekrutteringstiltak. Grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7, kjønnsbalanse i utdanningen og studentmangfold skal vektlegges i rekrutteringsarbeidet.

Universiteter og høyskoler er store og viktige samfunnsinstitusjoner som er avhengig av høy tillit i samfunnet. Styringen er basert på at institusjonene skal ha stor grad av autonomi og faglig frihet. Det er viktig at institusjonene driver forskning og utviklingsarbeid for å utvikle egen virksomhet. Regjeringen har satt ned et lovutvalg som skal gjennomgå og vurdere endringer i regelverket for universiteter, høyskoler og studentsamskipnader. Videre er det satt i gang to interdepartementale arbeidsgrupper som ser på henholdsvis alternative tilknytningsformer for universiteter og statlige høyskoler (mulighetsstudien) og systemet for dimensjonering av utdanning. Departementet har også, i dialog med sektoren, startet et arbeid knyttet til forenkling av målstruktur.

1.2 Budsjettprioriteringer for 2019

I Kunnskapsdepartementets budsjett er det følgende hovedprioriteringer for 2019 over programkategori 07.60 Høyere utdanning:

- 161 mill. kroner til oppgradering av universitets- og høyskolebygg for å møte nye og endrede behov i undervisnings- og forskningsformer, samarbeid mellom fagmiljøer og mer sikker digital tilrettelegging i drift, undervisning og forskning
- 25 mill. kroner til styrking av Dikus kvalitetsprogrammer for å stimulere utdanningsinstitusjonenes arbeid med kvalitet gjennom økt bruk av konkurranse og fagfellevurdering, og bidra til å gi studentene bedre læringsutbytte og raskere gjennomstrømming i høyere utdanning.
- 17,5 mill. kroner årlig til et i utgangspunktet fireårig program for informasjonssikkerhet i universitets- og høyskolesektoren for blant annet å forbedre evnen til å oppdage og håndtere trusler mot forskningsnett, og inkludere tiltak som analyseverktøy og kompetanseheving.
- 15 mill. kroner i økning til programmet FORNY2020 for økt næringsmessig utnyttelse av offentlig finansierte forskningsresultater i Norge
- 15 mill. kroner til støtte til pågående strukturprosesser for samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon og sammenslåinger
- 10 mill. kroner til en pilotordning for kommunal praksis i helse- og sosialfagutdanningene for å bedre kvaliteten i de kommunale helse- og velferdstjenestene gjennom utdanninger som er bedre tilpasset kompetansebehovene og som øker rekrutteringen av disse kandidatene til kommunene

- 219,4 mill. kroner til videreføring og opptrapping av studieplasser i sykepleie, og konsekvensjustering av øvrige studieplasser som Stortinget har vedtatt i statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett i 2014–18
- 103,3 mill. kroner til videreføring av rekrutteringsstillinger som Stortinget vedtok i statsbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett for 2018
- 3 mill. kroner i økt bevilgning til nærings-ph.d og offentlig sektor-ph.d.
- Tilsagn om tilskudd til 3 400 nye studentboliger og videreføring av økte kostnadsrammer og tilskuddssatser.

I tillegg har Stortinget i forbindelse med budsjettforliket vedtatt midler over kap. 260 til følgende:

- 8,5 mill. kroner til 207 nye studieplasser
- 6,8 mill. kroner til 16 nye rekrutteringsstillinger
- 10 mill. kroner til medisinsk utstyr og inventar ved SEARCH ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet Høyland
- 5 mill. kroner til en utredningspakke for å planlegge en masterutdanning i klinisk medisin
- 3,9 mill. kroner til Senter for yrkesfag ved Universitetet i Agder
- 1,3 mill. kroner til en sorgstudie etter 22. juli ved Senter for krisepsykologi ved Universitetet i Bergen
- 2,6 mill. kroner (halvårsvirkning) til Senter for orientalsk språkfag ved MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn
- 1 mill. kroner (halvårsvirkning) til Høyskolen for dansekunst
- 0,5 mill. kroner (halvårsvirkning) til et professorat i antisemittisme ved MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn
- 1 mill. kroner i utviklingsmidler til Samisk Høgskole knyttet til opprettelse av deltidsstudieplasser i sykepleieutdanning på samisk som tilbys ved UiT – Norges arktiske universitet

Orientering om statsbudsjettet 2019 for universitet og høyskolar gir en oversikt over midler til universitets- og høyskolebygg over Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

For en mer utfyllende omtale av satsingene viser vi til Innst. 12 S (201–2019) og Prop. 1 S (2018–2019) for Kunnskapsdepartementet.

1.3 Diku, NOKUT og Unit

Departementet har en forventning om at Diku, Unit og NOKUT samarbeider tett for å bidra til å nå overordnede mål for høyere utdanning og forskning i Norge. Diku, Unit og NOKUT skal bidra til hverandres måloppnåelse der det er mulig.

Diku, Unit, NOKUT og departementet er i gang med arbeidet med nye mål og styringsparametere for virksomhetene. Det tas sikte på å ferdigstille dette arbeidet i forbindelse med statsbudsjettet for 2020.

Departementet ønsker å se Diku, Unit og NOKUT i sammenheng, og at det skal være en sammenheng i målstrukturen til de tre direktoratene. Virksomhetene bør utfylle hverandre, uten at det blir dobbeltarbeid.

Diku, Unit og NOKUT har mange oppgaver som er relevante for kvalitetsutviklingen av utdanningene. Det er derfor viktig med godt samarbeid mellom direktoratene

Diku får fra 2019 ansvaret for å utarbeide tilstandsrapportene for henholdsvis høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole), og departementet forventer at Diku og NOKUT samarbeider nært om dette arbeidet og at NOKUT bidrar både med tilrettelegging av NOKUTs egne data og i utarbeidelsen av rapportene.

1.4 Dikus rolle

Kvalitet

Diku skal bidra til utvikling av kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole) og til styrket internasjonalt samarbeid og utveksling i utdanning, jf. Prop. 1 S (2018-2019). Diku skal sammen med NOKUT bidra til kvalitetsutvikling gjennom å stimulere institusjonenes arbeid med utvikling av kvalitet i utdanning. Diku skal bidra til utvikling og spredning av kvalitetsfremmende tiltak og til at disse når bredt ut i utdanningsmiljøene. En samling av flere av virkemidlene for kvalitetsutvikling i Dikus kvalitetsprogrammer skal legge bedre til rette for en helhetlig tilnærming til kvalitetsarbeidet og mer effektiv oppgaveløsning.

Diku skal i tett dialog med universiteter og høyskoler bidra til at Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* (kvalitetsmeldingen) følges opp av fagmiljøene. Dikus kvalitetsprogrammer skal utvikles over tid, og ambisjonen er å tilby en helhetlig portefølje av virkemidler som supplerer institusjonenes eget kvalitetsarbeid og er fleksibel nok til å håndtere eksisterende og fremtidige prioriteringer. Digitalisering og internasjonalisering skal være gjennomgående i utlysningene.

Fra 2019 vil flere virkemidler for kvalitetsutvikling på fagskolefeltet være samlet hos Diku, noe som vil legge til rette for en helhetlig og effektiv tilnærming til kvalitetsarbeidet i fagskolesektoren. Gjennom arbeidet med tilstandsrapporten for høyere yrkesfaglig utdanning, utdanningskvalitetsprisen og utviklingsmidlene, samt sekretariatsarbeidet for Nasjonalt fagskoleråd får Diku et særskilt ansvar for å bidra til kvalitetsutvikling av fagskolesektoren.

Departementet ber universitetene og de statlige høyskolene om å starte opp mentorordninger i 2019. Diku skal fremme dette arbeidet gjennom dialog og erfaringsdeling med institusjonene.

Internasjonalisering

Diku har et bredt ansvar for internasjonalisering. Virksomheten er det nasjonale programkontoret for internasjonalt utdannings- og opplærings samarbeid og et nasjonalt kompetanse- og informasjonssenter for internasjonalisering i hele utdanningsløpet.

Den reviderte langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2019-2028) legger vekt på at samarbeid med sterke fagmiljøer i andre land er avgjørende for økt kvalitet i norsk utdanning og forskning, inkludert utvikling av fremragende/verdensledende fagmiljøer. Dette omfatter blant annet nordisk og europeisk samarbeid, samt samarbeid med prioriterte land i og utenfor EU. I tråd med dette forventer departementet at Diku jobber systematisk for å fremme god oppfølging av relevante planer og strategier på myndighetsnivå – inkludert blant annet EU-strategien, Panorama-strategien og Tysklandsstrategien – og for øvrig bidrar aktivt til relevante prosesser og tiltak som bygger opp under målet om økt internasjonalisering av norsk utdanning.

Utdanningssamarbeidet med EU

Regjeringens EU-strategi har som mål at norske barnehager, skoler, universiteter og høyskoler skal øke sin deltakelse i EUs utdannings- og forskningsprogrammer. Kunnskapsdepartementet forventer at Diku legger aktivt til rette for at den norske deltakelsen i EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, Erasmus+ (2014–2020), øker, jf. Innst. 153 S (2013–2014). Departementet ønsker en god dialog om videre oppfølging av Kunnskapsdepartementets strategi for den norske deltakelsen i utdannings- og opplæringsdelen av Erasmus+ og Dikus handlingsplan for denne. For å oppnå synergi med andre programmer er det viktig at Diku fortsetter å koble Erasmus+ til andre relevante programmer og ordninger innenfor direktoratets ansvarsområde, som f.eks. Nordplus. Det er også ønskelig å se på muligheter for tettere koblinger mellom Erasmus+ og Horisont 2020.

KD forventer at Diku bidrar til å berede grunnen for eventuell deltakelse i EUs kommende rammeprogram for utdanning, opplæring, ungdom og idrett (2021-2027), som foreløpig går under navnet Erasmus, bl.a. ved å analysere resultatoppnåelse i nåværende program. KD forventer også at Diku har dialog med departementet om beredskap med brexit.

Utdanningssamarbeid med prioriterte land

Regjeringen ønsker å styrke samarbeidet innen høyere utdanning og forskning med prioriterte land med sikte på mer samarbeid av høy kvalitet på prioriterte områder, jf. blant annet Panorama-strategien (2016-2020). Departementet forventer at Diku i samarbeid med relevante aktører jobber systematisk for at flere studenter og forskere orienterer seg mot de seks Panorama-landene og andre prioriterte samarbeidsland i årene som kommer, både gjennom programforvaltning og som rådgiver og kompetansesenter overfor relevante myndigheter så vel som institusjoner.

Som et ledd i videre oppfølging av Panorama-strategien vil det etter planen gjennomføres et politisk ledet delegasjonsbesøk til India i 2019.

Departementet forventer at Diku i samarbeid med Norges forskningsråd bidrar til planlegging og gjennomføring av det faglige programmet ved besøket.

KD skal evaluere Panorama-strategien i 2019. Utviklingen i høyere utdanningssamarbeid med de seks landene vil bli vurdert med utgangspunkt i Panoramastrategiens mål og prinsipper, relevante indikatorer. Dette er de overordnede prioriteringer i strategien: Godt samspill mellom høyere utdanningssamarbeid og forskningssamarbeid, gode koblinger til arbeids- og næringsliv, god studentmobilitet og godt samspill mellom bilateralt og multilateralt samarbeid. Departementet forventer at Diku bidrar inn i dette arbeidet med kunnskap om hva vi får ut av ulike tiltak og virkemidler som bidrar til å fremme høyere utdanningssamarbeid med Panorama-landene og annen relevant informasjon.

Norge og Frankrike signerte i 2018 en ny rammeavtale for samarbeid om utdanning og forskning, innovasjon, næringsliv og kultur. Diku spiller en sentral rolle i oppfølging av avtalen innen grunnopplæring og høyere utdanning. Kunnskapsdepartementet forventer at Diku i løpet av 2019 utarbeider en plan med sikte på et styrket og utvidet samarbeid med Frankrike på disse områdene.

Regjeringens handlingsplan for Tyskland ble revidert høsten 2018. Diku har ansvar for oppfølging av flere av tiltakene i planen. Departementet forventer at Diku i 2019 blant annet bistår til planlegging av et faglig arrangement i tilknytning til et planlagt bilateralt ministermøte, i samarbeid med Norges forskningsråd og Innovasjon Norge.

Stortingsmelding om internasjonal studentmobilitet

Regjeringen har høye ambisjoner om å ytterligere styrke internasjonaliseringen av høyere utdanning. En egen stortingsmelding om internasjonal studentmobilitet vil etter planen legges frem for Stortinget ved årsskiftet 2019/2020. Arbeidet tillegges stor vekt fra departementets side.

God og tilrettelagt informasjon om studier i utlandet er et sentralt virkemiddel for gode studievalg og et aktuelt tema i forbindelse med meldingsarbeidet. Departementet viser til arbeidsgruppen som i 2015 ble opprettet på oppdrag av Kunnskapsdepartementet for å se på samarbeidsmodeller for mer samordnet informasjon til studenter som planlegger å ta utdanning i utlandet, bestående av ANSA, Diku, Helsedirektoratet, Lånekassen, NOKUT og UHR. Departementet forventer at Diku fortsetter å lede gruppens arbeid også i 2019. Departementet vil i forbindelse med arbeidet med stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet vurdere gruppens videre rolle og mandat.

Utdanningssamarbeid med utviklingsland

Norsk partnerskapsprogram for globalt akademisk samarbeid (NORPART) ble etablert i 2016 i forbindelse med omleggingen av kvoteordningen, og administreres av Diku. NORPART støtter akademisk samarbeid og gjensidig studentmobilitet mellom høyere utdanningsinstitusjoner i Norge og partnerlandene. Studentmobilitet fra partnerland til Norge vektlegges.

I forbindelse med behandlingen av budsjettforslaget for 2018, jf. Innst. S 12 (2017-2018), ba Utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget om at Kunnskapsdepartementet i løpet av 2018 på en egnet måte kommer tilbake med en evaluering av konsekvensene av omleggingen. Evaluering ble gjennomført av Diku, og hovedfunnene presentert i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2019. Evalueringen viser blant annet at NORPART brukes aktivt av universitetene og høyskolene, og har bidratt til en dreining fra støtte til enkeltstudenter til mer gjensidig mobilitet som et ledd i institusjonelle samarbeid. Samtidig pekes det på at programmet fortsatt ikke opererer for full maskin, gitt at utfasingen av kvoteordningen fortsatt pågår.

Departementet er innforstått med at NORPART må få tid til å etablere seg, men forventer at Diku jobber aktivt for at programmet i tråd med intensjonen bidrar til økt kvalitet og internasjonalisering av studieprogram ved deltakende institusjoner, inkludert økt studentmobilitet mellom institusjoner i Norge og utviklingsland.

Digitalisering for kvalitet

Diku skal bidra til digitalisering for økt kvalitet i høyere utdanning. Inntil prosessen med å utarbeide nye mål er slutført, ligger målene for Dikus arbeid med digitalisering fast.

Departementet fastsatte i 2017 to digitaliseringsstrategier for perioden 2017–2021. I *Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren 2017–2021* omtales digitalisering og IKT som sentrale verktøy for å bidra til samspill, heve kvaliteten og relevansen i forskning og høyere utdanning og som tiltak for en mer effektiv og fremtidsrettet høyere utdannings- og forskningssektor. Profesjonsfaglig digital kompetanse og digitalisering av lærerutdanningene er videre en forutsetning for realisering av målsetningene i *Framtid, fornyelse og digitalisering, Digitaliseringsstrategi for grunnopplæringen 2017–2021*. Diku vil ha en viktig rolle mht. å tilgjengeliggjøre og tilrettelegge for internasjonalt samarbeid og utnyttelse av internasjonale ressurser samt pedagogisk bruk av digitale verktøy og løsninger i digitaliseringen av utdanningen og forskningen.

Diku skal sørge for at virkemidlene utnyttes til å stimulere digitaliseringsarbeidet i utdanningene. God styring og forvaltning av digitaliseringsarbeidet krever god kunnskap om status, behov og effekter.

Diku skal bidra til digitalisering for kvalitet i og tilgjengeliggjøring av høyere utdanning. Diku skal stimulere til utvikling og bruk av teknologi for læring og fleksible studietilbud i høyere utdanning. Diku skal fremme utdannings samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv gjennom bruk av læringsteknologi og dermed bidra til å styrke universitetene og høyskolers rolle som tilbydere av etter- og videreutdanning.

Diku skal sammen med NOKUT og institusjonene følge opp tiltakene som er fremmet i kvalitetsmeldingen for ytterligere å styrke kunnskapsgrunnlaget.

Gjennom samarbeid med Unit og institusjonene skal Diku bidra til at studieadministrative løsninger, digitale læringsplattformer og prosesser blir tilrettelagt for personlige læringsmiljøer og mobile og dynamiske studieløp, og tilpasset mer fleksible opplegg for studiegjennomføring.

Diku skal gjennom sine virkemidler bidra til å styrke den digitale kompetansen til de som underviser i høyere utdanning slik at de blir bedre i stand til å gjennomføre omlegging og videreutvikling av læringsprosesser med utgangspunkt i de nye mulighetene digitalisering gir.

Kunstnerisk utviklingsarbeid

Gjennom prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) skal Diku virke for at universitetene og høyskolene utfører kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå. Program for kunstnerisk utviklingsarbeid skal være en møteplass for utøvende og skapende kunstfagmiljøer i Norge, bidra til å fremme refleksjon og innsikt basert på kunstnerisk praksis, samt stimulere til tverrkunstnerisk kommunikasjon. Det skal videre bidra til at norsk kunstnerisk utviklingsarbeid markerer seg internasjonalt.

Diku må ta aktivt del i den omleggingsfasen som nå pågår, med å følge opp etablering av forskerskolen og bistå institusjonene i etableringen av nye doktorgradsprogrammer. Prosjektprogrammet skal fortsatt tildele enkelte stipendiatstillinger, både etter den gamle ordningen i en overgangsfase og etter hvert ph.d stillinger. Departementet ber Diku sørge for fortsatt stor grad av brukermedvirkning fra fagmiljøene i videre utforming av PKU.

1.5 Overføring av oppgaver

Som følge av omorganiseringen av de sentraladministrative oppgavene i kunnskapssektoren har Stortinget på bakgrunn av Kunnskapsdepartementets forslag i statsbudsjettet for 2019 vedtatt å flytte flere forvaltningsoppgaver til Diku.

Høyere utdanning

Diku fikk i 2018 ansvar for Lærebokutvalget og Dikus kvalitetsprogrammer. Dikus kvalitetsprogrammer omfatter blant annet ordningen med senter for fremragende utdanning (SFU) og programmet for studentaktiv læring. For å stimulere til systematisk arbeid for å fremme kvaliteten på utdanningene har Diku fra og med 2018 også fått i oppgave å tildele Utdanningskvalitetsprisene for høyere utdanning.

Diku får fra 2019 også ansvaret for å utarbeide tilstandsrapportene for høyere utdanning, jf. pkt. 1.3. Tilstandsrapporten for høyere utdanning skal være et grunnlag for kvalitetsarbeidet ved universitetene, høyskolene og fagskolene, og underlag for departementets arbeid med etatsstyring og budsjett. Departementet vil ha dialog med Diku om overføringen av dette arbeidet.

I tillegg får Diku ansvaret for å forvalte tilskudd til det generelle velferdsarbeidet til studentsamskipnadene og de landsomfattende interesseorganisasjonene for studenter.

Høyere yrkesfaglig utdanning

Diku skal fra og med 2019 forvalte tilskuddsordningen for driftsmidler til fagskoler (kap. 240 post 60) og tilskuddsordningen for utviklingsmidler til fagskoler (kap. 240 post 61), jf. omtale under punkt 3.2.

Diku får i 2019 også ansvaret for utarbeidelsen av tilstandsrapporten for høyere yrkesfaglig utdanning, som skal være et grunnlag for politikktutforming på fagskolefeltet nasjonalt, regionalt og ved den enkelte fagskole.

For å samle kompetanse på fagskolefeltet blir sekretariatet for Nasjonalt fagskoleråd flyttet fra Kompetanse Norge til Diku i 2019. Kompetanse Norge skal sammen med Diku sørge for god overføring av sekretariatsoppgavene, jf. omtale under punkt 3.2.

Departementet vil videreføre dialogen med Diku om overføringen av oppgavene på fagskolefeltet.

Andre oppgaver

Fra 2019 får Diku også ansvar for følgende nye forvaltningsoppgaver knyttet til:

- Fulbright-programmet rettet mot studenter på master- og doktorgradsnivået og forskere
- Association of Norwegian Students Abroad (ANSA)
- Nordisk avtale om adgang til høyere utdanning. Kontingenten utbetales årlig til Nordisk ministerråd. Midlene skal dekke godtgjørelser til de andre nordiske landene for studenter som bosetter i Norge som studerer i disse landene.

Følgende forvaltningsoppgaver knyttet til tilskuddsordninger som Diku har per i dag hvor midlene bevilges over andre kapitler er nå flyttet inn i rammen til Diku i statsbudsjettet for 2019.

- internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner innenfor grunnopplæringen
- studieopphold i utlandet
- International Council for Open and Distance Education (ICDE)

2 Mål for 2019

Gjennom ulike virkemidler skal Diku bidra til utvikling av kvalitet i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Frem til nye mål er fastsatt, gjelder de tidligere målene for virksomhetene som inngår i det Diku. Kunnskapsdepartementet er i dialog med Diku om strategien til organet, og vil komme tilbake med nye mål for 2020. Departementet har på bakgrunn av dette fastsatt følgende midlertidige mål og styringsparametere for Diku i 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019) for Kunnskapsdepartementet:

Mål 1 Diku skal bidra til at internasjonalisering styrker kvalitetsutviklingen i norsk utdanning.

Styringsparametere:

1. Kunnskapsbaserte innspill til politikktutforming

2. Målgruppeorientert formidling av kunnskapsgrunnlaget for internasjonalisering

Mål 2 Diku skal bidra til bedre samordning og utvikling av arbeidet med internasjonalisering i samarbeid med relevante nasjonale og internasjonale aktører.

Styringsparametere:

1. Effektiv forvaltning av programmer og prosjekter
2. God deltakelse i programmer og prosjekter som kan medvirke til økt gjennomføring av videregående opplæring for elever og lærlinger og mestring av grunnleggende ferdigheter
3. Styrket flerkulturell kompetanse med sikte på vellykket integrering
4. Synergier mellom internasjonalt samarbeid i utdanning, forskning og innovasjon
5. Samordnet og målgruppeorientert kommunikasjon og profilering av Norge som attraktivt samarbeids- og studieland overfor utlandet

Mål 3 Diku skal gjennom stipendiatprogrammet og prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid virke for at universiteter og høyskoler utfører kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå. Programmet skal bidra til å fremme refleksjon og innsikt basert på kunstnerisk praksis, og stimulere til tverrkunstnerisk kommunikasjon og møtesteder for de relevante fagmiljøene.

Mål 4 Diku skal stimulere til utvikling og bruk av teknologi for læring og fleksible studietilbud i høyere utdanning, samt fremme utdanningssamarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv gjennom bruk av læringsteknologi.

Mål 5 Diku skal ha en effektiv forvaltning av virksomheten, kompetansen og ressursene i samsvar med sitt samfunnsoppdrag.

Styringsparametere:

1. Langsiktig økonomisk planlegging
2. Sykefravær
3. Midlertidighet

Departementet understreker viktigheten av styrets oppmerksomhet på og løpende vurdering av risiko i virksomheten.

3 Budsjett for 2019

Stortinget har vedtatt statsbudsjettet for 2019, jf. Innst. 12 S (2018–2019) og Prop. 1 S (2018–2019).

Midlene som omtales nedenfor tildeles med dette til Diku. Midlene utbetales til Dikus konto **7694 05 11697**.

Forutsetningene for tildelingen følger av Innst. 12 S (2018-2019) og Prop. 1 S (2018-2019), og av forutsetningene og kravene fastsatt i dette brevet og i vedtektene til virksomheten.

3.1 Budsjettvedtak kap. 280 post 50

Stortinget har bevilget totalt **450 293 000** kroner over kap. 280 post 50. Det ligger til grunn en pris- og lønnsjustering på 2,9 pst. og et avbyråkratiserings- og effektiviseringskutt på 0,5 prosent fra 2018 til 2019.

Endringer i budsjettrammen fra 2018 til 2019

Endring i budsjettrammen kommer i hovedsak som følge av at ansvaret for flere tilskudd og forvaltningsoppgaver blir flyttet fra Kunnskapsdepartementet til Diku, jf. omtale under pkt. 1.5 om overføring av oppgaver. Som følge av dette blir også flere bevilgninger flyttet til Dikus bevilgning over kap. 280 post 50 fra andre kapitler og poster på Kunnskapsdepartementets budsjett, jf. tabell 1 nedenfor. I tillegg økes bevilgningen til Dikus kvalitetsprogrammer med 25 mill. kroner i 2019. Det er en reduksjon i Dikus bevilgning på 900 000 kroner for en stipendiatstilling i Program for kunstnerisk utviklingsarbeid, som i tråd med Stortingets vedtak fra 2018 skal bevilges direkte til institusjonene.

Departementet legger til grunn at den rammen som er stilt til disposisjon for Diku skal anvendes effektiv og i tråd med arbeidsoppgavene og forvaltningsansvaret som Diku har fått.

Tabell 1 (beløp i kroner): Flytting av midler til kap. 280 post 50 Diku fra andre kapitler og poster over Kunnskapsdepartementets budsjett

Tilskuddsforvaltning fagskolefeltet	1 000 000
<i>Fra kap. 200 post 21</i>	
Tilskuddsforvaltning	1 000 000
<i>Fra kap. 225 post 72</i>	
Internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner i grunnopplæringen	5 990 000
<i>Fra kap. 225 post 73</i>	
Studieopphold i utlandet for norske elever og lærere	18 757 000
<i>Fra kap. 270 post 71</i>	
Fulbright-programmet og tilskudd til ANSA	18 677 000
<i>Fra kap. 270 post 74</i>	
Studentsamskipnader og landsomfattende interesseorganisasjoner for studenter	89 568 000
<i>Fra kap. 281 post 01 og post 70</i>	
Dikus kvalitetsprogrammer inkl. SFU, utdanningskvalitetsprisen, ICDE	63 974 000
<i>Fra kap. 281 post 73</i>	
Den nordiske avtalen om tilgang til høyere utdanning	64 505 000
<i>Sum</i>	<i>263 471 000</i>

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at Diku i forvaltningen av tilskuddene ivaretar de langsiktige forpliktelsene i inngåtte internasjonale avtaler, herav Fulbright-programmet og nordisk avtale om adgang til høyere utdanning. Også nivået på tilskuddet til studentsamskipnadene og interesseorganisasjonene for studenter føres videre. Departementet vil samarbeide med Diku om tilrettelegging av oppgaveoverføringen. Departementet forutsetter at Diku alt fra januar 2019 tar ansvaret for tildeling og oppfølging av midlene under disse tilskuddsordningene.

Tilskuddsordning for internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner innenfor grunnopplæringen

Fra 2019 bevilges ikke midler til tilskuddsordningen for internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner innenfor grunnopplæringen og tilskuddsordningen for studieopphold i utlandet for norske elever og lærere over egne poster, men inngår i bevilgningen under kap. 280 post 50. Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner skal dekke bidraget fra Norge til EUs utvikling- og informasjonssenter for yrkesopplæring (Cedefop), kontingent fra Norge til Det europeiske språkrådet i Graz og nasjonal drift av Det europeiske ungdomsparlamentet (EUP).

Tilskudd til studieopphold i utlandet skal legge til rette for skolegang og studieopphold i utlandet for norske elever. I tillegg skal ordningen gi norske fransklærere støtte til faglig og kulturell oppdatering gjennom studieopphold i Frankrike, og den skal legge til rette for internasjonale mobilitetsordninger i grunnopplæringen.

3.2 Budsjettvedtak kap. 240, kap. 241, kap. 252 og kap. 288

Tabell 2 (beløp i kroner)

<i>Midler over kap. 240 post 60</i>	
Driftsmidler til fagskoler	725 350 000
<i>Midler over kap. 240 post 61</i>	
Utviklingsmidler til fagskoler	41 864 000
<i>Midler over kap. 241 post 21</i>	
Fagskolekonferanse	500 000
Sekretariat for Nasjonalt fagskoleråd	2 000 000
Pris for utdanningskvalitet i høyere yrkesfaglig utdanning	1 200 000
<i>Midler over kap. 252 post 70</i>	
Erasmus+ og nasjonale eksperter	11 375 000
<i>Midler over kap. 288 post 21</i>	
Panorama strategi (UTFORSK, inkludert stipendordning for russiske studenter og utdanningssamarbeid med Japan)	36 640 000
NORPART	40 300 000
<i>Sum</i>	<i>859 429 000</i>

Driftsmidler til fagskoler

Diku skal tildele midlene til den enkelte fylkeskommune på bakgrunn av beregning av grunntilskudd og resultatbasert tilskudd. Grunntilskuddet til den enkelte fylkeskommune videreføres i utgangspunktet fra år til år, men kan justeres som følge av ulike satsinger, som midler til nye studieplasser. Det resultatbaserte tilskuddet beregnes ut fra avlagte studiepoeng ved fagskolene og er et insentiv for økt kvalitet og gjennomføring ved fagskolene. Fylkeskommunene skal fordele midlene til fylkeskommunale og private fagskoler i fylket, jf. omtale av prinsippene i tilskuddsordningen i *Orientering om tilskuddsordningen for driftsmidler til fagskoler i 2019*. Diku skal på bakgrunn av rapportering fra fagskolene og fylkeskommunene vurdere måloppnåelse for tilskuddsordningen i en årlig rapportering til Kunnskapsdepartementet.

Utviklingsmidler til fagskoler

Midlene er til en søknadsbasert tilskuddsordning, der fagskoler kan søke om midler til tiltak og prosjekt som skal øke kvaliteten i fagskolene, videreutvikle dagens utdanningstilbud og utvikle nye utdanningstilbud. Målet med tilskuddsordningen er økt kvalitet i utdanningene ved fagskolene og godt samsvar mellom utdanningstilbudene og den kompetansen arbeidslivet etterspør. Diku skal forvalte tilskuddsordningen, inkludert retningslinjene.

Fagskolekonferanse

Midlene skal brukes til å arrangere en nasjonal konferanse for fagskolesektoren. Diku skal samarbeide med Nasjonalt fagskoleråd om planlegging og gjennomføring av konferansen.

Sekretariat for Nasjonalt fagskoleråd

Fra 1. januar 2019 har Diku ansvar for sekretariat for Nasjonalt fagskoleråd, jf. omtale under punkt 1.5. I en overgangsfase første halvår 2019 vil Kompetanse Norge bidra i sekretariatsarbeidet. Departementet tar derfor sikte på å overføre 0,5 mill. kroner til Diku i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2019. Dette tilsvarer halvparten av midlene til dagens sekretariatsfunksjon. Departementet tar sikte på å overføre 1 mill. kroner til Diku knyttet til sekretariatsoppgaven i forbindelse med ordinært budsjett for 2020. Sekretariatet styrkes imidlertid med 2 mill. kroner i forbindelse med det ordinære budsjettet for 2019 for å gjøre det bedre rustet til å gi departementet innspill og råd som er godt faglig forankret i sektoren. Det legges dermed opp til at Diku tildeles totalt 2,5 mill. kroner for sekretariatsfunksjonen i 2019.

Pris for utdanningskvalitet i høyere yrkesfaglig utdanning

Målet med prisen er å stimulere fagskolene til å arbeide systematisk med å fremme og videreutvikle kvaliteten på utdanningene. Diku skal vurdere mottaker av prisen og tildele prisen, som er på 1 mill. kroner. De resterende 0,2 mill. kroner skal dekke administrasjonskostnader for arbeidet med prisen.

Erasmus+ og de nasjonale ekspertene

Kap. 252 post 70 omfatter bevilgningen til kontingenten til Erasmus+ og bevilgningen til fem nasjonale eksperter som omfattes av programmet.

Totalt er det budsjettet med 656,136 mill. kroner, hvorav 11,375 mill. kroner er midler som Diku skal administrere, og som skal dekke lønn, godtgjørelse og personaladministrative kostnader for de nasjonale ekspertene.

Kunnskapsdepartementet ber om at Diku som i 2018 utarbeider en analyse i forkant av Kunnskapsdepartementets styringsdialog med universitetene og høyskolene, som vurderer de enkelte universitetene og høyskolenes aktivitet og resultater i ERASMUS+-programmet og gir departementet en anbefaling om oppfølging i vår styringsdialog med institusjonene. Analysen bør foreligge i løpet av mars 2019. Videre ber vi om at Diku videreutvikler analysen av norsk deltakelse i Erasmus+ til å omfatte hele utdannings- og opplæringsområdet.

Panorama-strategien

Diku tildeles totalt 36,6 mill. til oppfølging av Panorama-strategien i 2019 over kap. 288 post 21.

Av dette beløpet tildeles 36,4 mill. kroner til UTFORSK-programmet. Dette inkluderer 2 mill. kroner til stipendordningen for russiske studenter og 2,44 mill. kroner som eventuelt kan brukes til nye initiativer som inngår i oppfølgingen av delegasjonsbesøkene til Brasil (2016) og Kina (2018) og gjeldende myndighets- og institusjonsavtaler med disse landene. For øvrig legger departementet til grunn at virksomheten selv avgjør hvordan midlene kan benyttes for å følge opp Panorama-strategien på en best mulig måte.

I tillegg tildeles virksomheten 0,2 mill. kroner til fortsatt medfinansiering av en stilling ved Innovasjon Norges kontor i Tokyo, som arbeider med høyere utdannings-, forsknings- og innovasjonssamarbeid mellom Norge og Japan. Departementet viser ellers til at Diku og Forskningsrådet har et felles ansvar for forvaltning og videreutvikling av INPART-programmet.

NORPART

Diku tildeles totalt 40,3 mill. kroner til NORPART i 2019 over kap. 288 post 21. Dette er midler som er omdisponert i forbindelse med omleggingen av kvoteordningen.

3.3 Kontroll

Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen kan kontrollere at midlene blir brukt etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og lov om Riksrevisjonen § 12. Departementet kan kreve tilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt dersom det ikke benyttes i samsvar med forutsetningene.

3.4 Fullmakter

Stortinget har gitt virksomheten fullmakter som fornyes for ett år av gangen i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet. I tillegg har departementet delegert administrativ fullmakt til virksomheten. Oversikt over delegerte fullmakter følger vedlagt.

4 Andre forutsetninger og krav

4.1 Inkluderingsdugnad

Diku skal arbeide systematisk for å realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden.

Diku skal i årsrapporten redegjøre for hvordan Diku rekrutteringsarbeid har vært innrettet for å nå 5 pst.-målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden. Dersom Diku har hatt nyansettelser i rapporteringsperioden, skal andelen som har ned-satt funksjonsevne eller hull i CV-en rapporteres i årsrapporten. Dersom Diku har færre enn fem nyansettelser i perioden, skal prosentandelen ikke rapporteres i årsrapporten, for å sikre personvernet til de nyansatte. For disse virksomhetene kan det være aktuelt å ha en lengre måleperiode (enn ett år) før måltallet rapporteres. I årsrapportens kapittel 4 skal alle virksomheter vurdere arbeidet opp mot målene for dugnaden; hva som har vært vellykkede tiltak, hva som har vært utfordringer, og hvorfor virksomheten eventuelt ikke har lyktes med å nå målene for dugnaden, jf. Rundskriv H-3/18.

4.2 Motvirke arbeidslivskriminalitet

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Diku skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. Diku skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet, jf. Rundskriv H-8/17.

4.3 Sikkerhet og beredskap

[Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren](#)

skal ligge til grunn for arbeidet på dette feltet. KD minner også om det ansvaret som nå påligger den enkelte virksomhet i etterlevelse av den nye personvernlovgivningen.

Diku skal i årsrapporten for 2019 rapportere om følgende:

1. Informasjonssikkerhet: Har Diku innført rutine for å håndtere uønskede digitale hendelser?
2. Øvelser: Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2018 eller 2019, og er læringspunktene fra øvelsen fulgt opp gjennom dokumenterte tiltak? Beskriv kort hvilken type øvelse som ble gjennomført.

Dersom ett eller begge spørsmål besvares med "nei", må Diku opplyse om hvorfor tiltaket ikke er gjennomført og presentere en forpliktende plan for når og hvordan tiltaket skal gjennomføres.

5 Rapportering og resultatoppfølging

5.1 Rapportering om resultater og planer

Diku skal innen **15. mars 2019** sende dokumentet *Årsrapport (2018–2019)* til postmottak@kd.dep.no, med kopi til Riksrevisjonen og Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). *Årsrapport (2019–2020)* skal sendes inn innen **15. mars 2020**. Departementet gjør oppmerksom på at årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettside innen 1. mai, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3.

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk. Årsrapporten skal også inneholde planer og budsjett og annen informasjon av betydning for departementets styring og oppfølging, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3.

Nærmere krav til årsrapportene fremgår av dokumentet *Rapporteringskrav for årsrapport (2018–2019)* vedlagt fjorårets tildelingsbrev, og vedlagte dokument *Rapporteringskrav for årsrapport (2019-2020)*. Dokumentene er også tilgjengelige i DBH.

Institusjonen skal rapportere regnskap og personaldata til DBH. Krav til datarapporteringen og fristene gjennom året finnes på DBHs nettsider:

<http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/rapporteringskrav/index.action>

DIKU skal avlegge delårsregnskap og årsregnskap for 2018. Departementet vil i egne brev angi hvilke frister og krav som vil gjelde for delårsregnskapene og årsregnskapet. Departementet viser til Finansdepartementets rundskriv R-11/2018 når det gjelder rapportering av regnskapsopplysninger til statsregnskapet for 2019.

En oversikt over hovedtrekkene i styringsdialogen mellom departementet og institusjonene er vedlagt.

5.2 Budsjettforslag for 2021

Departementet bruker satsingsforslagene til å identifisere de viktigste behovene i universitets- og høyskolesektoren. Virksomheten må utarbeide eventuelle budsjettforslag i tråd med vedlagte veiledning.

Frist for innsendelse av budsjettforslag for 2021 er **1. november 2019**. Forslagene sendes til postmottak@kd.dep.no. Se vedlagte *Veiledning for fremstilling av budsjettforslag for 2021*.

5.3 Styringsdialogen i 2019

Etatsstyringsmøtet skal være en strategisk dialog mellom departementet og styret om virksomhetens utvikling. Sentrale punkter vil være ambisjoner, strategiske prioriteringer og utfordringer, sett i lys av nasjonale mål og prioriteringer, samt virksomhetens resultater og rammebetingelser.

Departementet inviterer med dette styrets medlemmer og virksomhetens direktør til etatsstyringsmøte i 2018. Etatsstyringsmøtet har en tidsramme på tre timer og er berammet til **12. juni 2019 kl.1200-1500**. Møtet vil finne sted i Kunnskapsdepartementets lokaler i Kirkegata 18. Vi ber om tilbakemelding om hvem som skal delta, senest tre uker før møtedato.

Styret kan melde inn strategisk viktige saker til etatsstyringsmøtet samtidig med innsending av *Årsrapport (2018-2019)* **15. mars 2019**.

Departementet sender ut dagsorden i god tid før møtet. Virksomheten får en skriftlig tilbakemelding fra departementet på bakgrunn av *Årsrapport (2018-2019)*, tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2019, resultatrapporteringen til DBH og dialogen i etatsstyringsmøtet.

Med hilsen

Knut Børve (e.f.)
ekspedisjonssjef

Rolf L. Larsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

Riksrevisjonen
Norges forskningsråd
Norsk senter for forskningsdata

Vedlegg:

Vedlegg 1: Fullmakter
Vedlegg 2: Veiledning for fremstilling av budsjettforslag for 2021
Vedlegg 3: Hovedtrekk styringsdialogen
Vedlegg 4: Rapporteringskrav for årsrapport (2019-2020)
Vedlegg 5: Søknad fra ANSA, Fulbright og ICDE for 2019 og 2020

Frister:

Innsending av strategisk viktige saker til etatsstyringsmøtet samtidig med innsending av Årsrapport for 2018-2019	15.03.2019
Melde inn forventet bruk på kap. 252, kap. 288, kap. 241, kap. 252 post 70, kap. 288 post 21, kap. 241 post 21	01.10.2019
Melde inn eventuelle kontingentjusteringer for den nordiske avtalen om adgang til høyere utdanning	01.09.2019
Innsending av budsjettforslag for 2021	01.11.2019
Innsending av Årsrapport (2019-2020)	15.03.2020

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Direktoratet for internasjonalisering og
kvalitetsutvikling i høyere utdanning
Postboks 1093
5809 BERGEN

Deres ref

Vår ref
18/4768-42

Dato
26. juni 2019

**Supplerende tildelingsbrev, revidert nasjonalbudsjett 2019, kap. 280 post 50,
sekretariatsarbeid for Nasjonalt fagskoleråd**

1. Innledning

Vi viser til Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2019, jf. Innst. 391 S (2018-2019) og Prop. 114 S (2018-2019), og tildelingsbrev for 2019 av 19. desember 2018.

2. Orientering om tildelingen

Kunnskapsdepartementet tildeler med dette 0,5 mill. kroner til Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku). Midlene overføres til Dikus bankkonto **7694 05 11697**.

Midlene skal gå til Dikus sekretariatsarbeid for Nasjonalt fagskoleråd i 2019. Sekretariatsfunksjonen for Nasjonalt fagskoleråd ble flyttet fra Kompetanse Norge til Diku 1. januar 2019. I en overgangsfase første halvår 2019 har Kompetanse Norge bistått i sekretariatsarbeidet. Den samlede tildelingen til Diku for sekretariatsfunksjonen i 2019 er dermed på 2,5 mill. kroner, jf. omtale i tildelingsbrev for 2019 av 19. desember 2018.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for
videregående
opplæring, fagskole
og kompetansepolitikk

Saksbehandler
Pernille Ziegler
22 24 77 49

3. Kontroll

Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen kan kontrollere at midlene blir brukt etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og lov om Riksrevisjonen § 12. De tildelte midlene kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt dersom de ikke benyttes i samsvar med forutsetningene.

Med hilsen

Marius Seljedal (e.f.)
avdelingsdirektør

Pernille Ziegler
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Riksrevisjonen

Foreløpig oppsett over forslagene i Lied-utvalget og Opplæringslovutvalget – 20. februar 20

	Liedutvalgets forslag NOU 2019: 25 Med rett til å mestre. Struktur og innhold i videregående opplæring.	Opplæringslovutvalgets forslag	Kommentarer
1.	<p>Retten til videregående opplæring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle skal ha rett til videregående opplæring. • Retten endres fra en rett til 3 års heltids utdanning til en rett til å fullføre med studie- eller yrkeskompetanse. • Strukturen innrettes etter kvalifikasjoner basert på at elevene og lærlingene går i ulik takt; herunder må den enkelte ha bestått de fagene som kvalifiserer for neste nivå. • Rett til å fullføre ved omvalg. • Utvidet rett til flere sluttkompetanser. • De som ikke består fag, har rett til ny opplæring i faget. • 	<p>Retten til videregående opplæring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innføre rett til videregående opplæring for dem som har "brukt opp " ungdomsretten, men ikke har oppnådd yrkeskompetanse eller studiekompetanse. 	
2.	<p>Tilrettelegging for at elevene er kvalifisert for nest nivå</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videregående opplæring skal være basert på kvalifikasjoner. Det betyr at den enkelte skal ha grunnlag for å mestre opplæring. • Strukturen innrettes etter kvalifikasjoner basert på at man går i ulik takt. Den enkelte må ha bestått de fagene som kvalifiserer for neste nivå. Elevenes faglige forutsetninger må vurderes ved inntak til Vg1. • Tilbudet må være tilpasset at elever har ulike forutsetninger og trenger ulik tid. 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Det skal tilbys obligatoriske innføringsfag i norsk, engelsk og matematikk for elever som trenger dette. Språkopplæring i norsk skal være integrert i dette tilbudet. 		
3.	<p>Yrkesfag og studiespesialisering - to tydelige hovedretninger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strukturen med to hovedløp og sluttkompetanse beholdes i hovedsak. • Yrkesfag og studiespesialiserende skal ha to forskjellige hovedformål og sluttkompetanse. • Styrke kvaliteten i begge utdanningsløpene gjennom endringer i fagstruktur, fagsammensetning, innhold. Tydeligere sluttkompetanse. • Hovedmålet med yrkesfag er å utdanne fagarbeidere. • Færre muligheter for overganger og påbygging. • Fortsatt mulig å velge på nytt. • Fortsatt mulig å oppnå med enn 1 kompetanse. • Økt gjennomføring skal ikke svekke nivået på sluttkompetansen. 		
4.	<p>Økt gjennomføring</p> <ul style="list-style-type: none"> • De som ikke består fag har rett til ny opplæring i faget. Mange mangler bare ett eller noen få fag. • Tydeliggjøre hva slags kompetanse man får. <ul style="list-style-type: none"> ○ Sluttkompetanse ○ Delkompetanse ○ Grunnkompetanse • Økt gjennomføring skal ikke svekke nivået på sluttkompetansen. • Fylkeskommunen har oppfølgingsansvar for lærlinger må sette i verk tiltak for å følge lærlingene gjennom læretiden; bl.a. personalressurser og mentorordning for de som står i fare for å ikke greie opplæringen. • Utvide ansvaret for oppfølgingstjenesten. Bør vurderes. 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Opsjonsavtaler kan bidra til at fylkeskommunen må jobbe mer systematisk med dimensjonering. Kan bidra til å sikre at tilbud og etterspørsel av læreplass er bedre samstemt. • Elever og lærlinger har behov for mer støtte underveis. Fylkeskommunen må ta større ansvar for å hjelpe å finne læreplass og følge opp lærlingene gjennom læretiden. • Lærebedriftene må følge lærlingene tettere opp for å sikre at de kvalifisert for opplæringen. • Bedriftene må legge forholdene til rette slik at lærlinger med styrk kan ta opp igjen faget. 		
5.	<p>Er fellesfagene egentlig felles – og skal de være det?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurdere dagens fellesfag i hvert utdanningsprogram for å se på omfang og plassering av de enkelte fellesfagene. Sluttkompetansen i faget må være førende. • Bør være rom for større variasjon i opplæringslengden for ulike fag. • Ikke redusere omfanget av fellesfag totalt sett. • De samlede forslagene vil bidra til økt differensiering mellom de yrkesfaglige utdanningsprogrammene ut fra at sluttkompetansen er ulik. • Foreslår en gjennomgang av programfagene som også bør omfatte en vurdering av modulisering av programfagene. • Modulbaserte læreplanen kan hjelpe elever som trenger mer tid. Kan få vurdering i faget etter hver modul. Kan også redusere behovet for kryssløp. • Unge og voksne bør får opplæring etter de samme læreplanene. • Praksiskandidatordningen bør utvikles til et planlagt delkompetanseløp med mål om sluttkompetanse, NKR 3. • Ordning mot delkompetanse gjøres ikke søkbar. 		

6.	Muligheter for faglig fordypning Omtaler særlig studiespesialisering.		
7.	Voksne i videregående opplæring <ul style="list-style-type: none"> • Rett til inntak på ett av tre program, som for ungdom. • Voksne som har videregående opplæring fra før får rett til én ny yrkesfaglig sluttkompetanse. • Større ansvar til fylkeskommunen for voksne med behov for videregående opplæring. • Realkompetansevurdering og modulbasert opplæring for å gi mer målrettet og individualisert opplæring. • Bør etableres et kriterium i kostnadsnøkkelen som fanger opp voksnes behov for videregående opplæring. 	Voksne i videregående opplæring <ul style="list-style-type: none"> • Det forskriftsfestes et krav om karakter 2 eller bedre for å få rett til videregående opplæring på grunnlag av privatisteksamen. • Ta inn i loven at fylkeskommunen skal legge stor vekt på samfunnets behov for kompetanse og tilgangen på læreplasser i planleggingen og utbyggingen av tilbudet for voksne. 	
8.	Regionale kompetansesentre <ul style="list-style-type: none"> • Det er behov for regionale kompetansesentre med ansvar for opplæring i små og utstyrstunge fag. • Foreslår et forprosjekt for å kartlegge behovet. • Et senter kan også ta ansvar for kompetanseheving av lærere. • 		
9.	Opplæringsmodeller <ul style="list-style-type: none"> • Det bør være mulighet for større variasjon mellom fagene. Sluttkompetansen i faget må være utgangspunkt for endringer. • To muligheter for større rom for variasjon: • 1) Opplæringsmodeller for det enkelte lærefag fastsettes nasjonalt i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen og defineres med utgangspunkt i behovet i bransjen. • 2) Det innføres større grad av fleksibilitet for at opplæringsmodell også kan defineres regionalt i samarbeid med partene i arbeidslivet i henhold til en nasjonal standard. (Avhengig av bedriftene rundt.) 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Andre modeller enn 2+2 bør kunne vurderes regionalt i samarbeid med partene. Skoler bør ikke måtte tilby flere modeller, for eksempel vekslings og ordinært løp samtidig. • Forutsetning må være at modellene er mulig for fylkeskommunene å tilby og at det er attraktivt for elevene. Faglige råd sentrale. 		
10.	<p>Styring, roller, ansvarsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Y-nemndene gis innstillingsrett om dimensjonering av tilbud til politisk behandling i fylkeskommunen for å forsterke y-nemndenes arbeid med dimensjonering. Tydeliggjøre mandat og sikre posisjon som regional kvalitetssikrer. • Samarbeidet mellom faglige råd og myndighetene må styrkes. • Opplæringskontorenes er viktig, deres rolle og oppgaver må tydeliggjøres. • Fylkeskommunenes ansvar for å sikre kvalitet i opplæringen i skole og bedrift må fortsette og forsterkes. • Fylkeskommunen og Y-nemndas dialog og samarbeid om dimensjonering av utdanningstilbudet på Vg1 og Vg2 kan styrkes og konkretiseres ved hjelp av opsjonsavtaler. • Utvalgets forslag om at yrkesfagutdanningen må innrettes med utgangspunkt i sluttkompetansen krever forsterket samarbeid mellom myndigheter, SRY og faglige råd. 	<p>Styring, roller, ansvarsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) og de faglige rådene reguleres ikke i den nye loven. • Læreplangrupper reguleres ikke i den nye loven. • Klagenemnd for ikke bestått fag- og svenneprøve reguleres ikke i den nye loven • Å videreføre en regulering av y-nemndene, men å endre loven slik at y-nemndens råd skal tillegges stor, ikke avgjørende vekt. • 	
11.	<p>Opplæringskontorene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingen forslag som gjelder opplæringskontorene konkret. • Fremhever opplæringskontorenes rolle og arbeid som helt sentralt i den norske lærlingordningen. 	<p>Opplæringskontorene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opplæringskontorer kan ikke reguleres i opplæringsloven, og kan dermed heller ikke godkjennes som lærebedrift. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Støtter NHOs arbeid med å gjennomgå opplæringskontorenes rolle med sikte på å klargjøre ansvarsforholdet og legge til rette for gode og hensiktsmessige arbeidsformer. Det betyr ikke å endre deres arbeid, men å sikre at deres arbeid går inn i fylkeskommunens helhetlige strategi for å utdanne fagarbeidere. • Bedriftene må ta ansvar for å vurdere opplæringskontorene. Fylkeskommunen har begrenset innsikt og mulighet til å sikre at opplæringskontorenes arbeid er av god kvalitet. 		
12.		Regulering av lærekontrakt mv. <ul style="list-style-type: none"> • Opplæringsloven skal fullt ut regulere opphør av både arbeidsavtale og lærekontrakt. • Reglen om prøvetid skal også gjelde for lærekandidater som er over 21 år og som har inngått avtale om full opplæring i bedrift. • Det skal ikke være en terskel for heving av kontrakten for opplæring etter ønske fra lærlingen. • Opplæringsloven skal ikke gi saksbehandlingsregler for hevingssaker, herunder at det ikke reguleres en rett til å uttale seg før det fattes vedtak om heving. 	
13.	Forskning, kunnskap Kvalitetssikring av opplæring i bedrift er en svakhet. Det er lite systematisk kunnskap om dette og hvor godt det fungerer. Fylkeskommunen må i større grad følge opp bedriftene om de kan gi opplæring ihht læreplanen, har godt læringsmiljø, har faglige ledere og instruktører med riktig kompetanse.		
14.	Generell studiekompetanse Vil beholde begrepet generell studiekompetanse.		
15.	Studieforberedt – overgang til universiteter og høyskoler og arbeidsliv		

	<ul style="list-style-type: none"> • Opprette et nasjonalt rådgivende organ. • Nasjonalt samarbeidsråd for studieforbereidende programmer. Kunne uttale seg om krav til generell studiekompetanse, ansvarsdeling mellom vgs og uh, foreslå endringer etter endringer i arbeidslivet. • Opprette et nasjonalt faglig råd for hvert studieforbereidende utdanningsprogram. • Utvikle nettverk og faste strukturer for samarbeid mellom vgs, uh, regionalt arbeidsliv, kompetansemiljøer. 		
16.	Behov for kompetanse på lavere nivå (del av utvalgets mandat)		

Innspill til revidering av de fagspesifikke planene

Navn og begrepsbruk på emner i høyere yrkesfaglig utdanning Tekniske fag

Innhold

Bakgrunn	1
Emner og begrepsbruk	2
Omdømme	3
Rekruttering	3
Oppfordring	4
Henvendelse (1) fra student vedr. bruk av emnekarakterer	5
Henvendelse (2) fra student vedr. bruk av emnekarakterer	6
Vedlegg 1: Vitnemål fra teknisk utdanning	7
Vedlegg 2: Vitnemål fra teknisk utdanning	7

Bakgrunn

I forbindelse med revidering av de nasjonale overordnede og fagspesifikke planene i høyere yrkesfaglig utdanning ønsker ONF å komme med et innspill som gjelder navn og begrepsbruken ved sammenslåing av fag til emner. ONF får stadig henvendelser fra avgangsstudenter som forteller det samme; vitnemålet fra fagskolen er lite intuitivt og på grunn av de mange sammenslåtte fagene med felles navn, gjenspeiler ikke vitnemålet hvilken kompetanse studentene har tilegnet seg på fagskolen. ONF har også vært i kontakt med personer som har vurdert å søke eller har søkt fagskole. De sier også at navn og begrepsbruken på høyere yrkesfaglig utdanning er lite intuitivt, og at de ikke forstår hva emnene innebærer basert på navn og begrepsbruken.

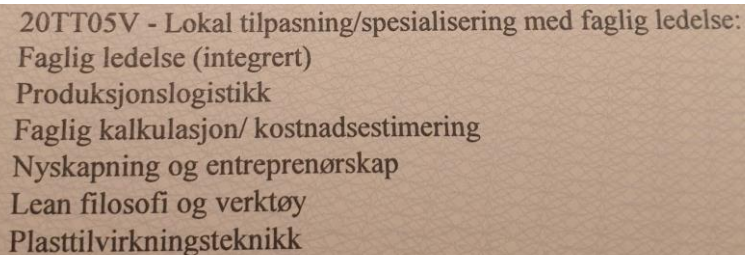
Det er kun studenter fra tekniske utdanninger som har kontaktet oss (ikke maritime). Vedlagt er to henvendelser fra studenter som vi har anonymisert, samt eksempel på vitnemål fra en teknisk utdanning. Noen av studentene vi har vært i kontakt med har tatt opp denne problemstillingen med skolen, men har fått i svar at det er nasjonale føringer på innholdet på vitnemålet, og at man ikke kan avvike fra de nasjonale føringene.

Emner og begrepsbruk

På noen skoler inngår opptil fem fag inn i ett emne – som det settes *en* karakter på. Det betyr i praksis at ofte fem forskjellige lærere skal bli enige om en karakter på fem, ofte vidt forskjellige fag. Et eksempel på et emne der opptil fem fag inngår er *Lokal tilpasning og/ eller Lokalt valgt emne*. Lokal tilpassing er slik ONF har forstått det en mulighet skolene har til å tilpasse undervisningen til det lokale arbeids - / næringslivet. ONF anser det da som ekstra viktig at vitnemålet gjenspeiler hvilke «lokale tilpasninger» skolen har gjort på bakgrunn av det lokale kompetansebehovet. Et geografisk område studenten ofte skal søke jobb i. Et eksempel kan være at mange lokale virksomheter særlig etterspør mer kompetanse på kalkulering av jobber. Om kalkulasjon blir lagt under navnet *Lokal tilpasning* på vitnemålet har ikke de lokale virksomhetene som etterspør mer kompetanse på området noen forutsetning for å vite hvilke ferdigheter studenten har i faget, fordi det ikke er en fagkarakter på kalkulasjon. Arbeidsgiver har heller ikke forutsetning for å vite om studentene har hatt kalkulasjon i det hele tatt basert på vitnemålet.

Fagene som inngår i emnet, har ofte heller ikke en faglig sammenheng. f.eks kan emnet *lokal tilpasning/ Lokalt valgt emne* være alt fra realfag til ledelse eller kommunikasjonsfag (Se fig 1), og denne bredden av fag blir alle sammen vurdert som ett emne av fem lærere – med en karakter. Dette mener ONF er svært uheldig og fører til at vitnemålet ikke gjenspeiler hvilke ferdigheter studenten har i de forskjellige fagene. ONF anser de sammenslåtte emnene med ett navn som særlig problematiske da studentene skal søke jobb hos arbeidsgivere som ikke tidligere er kjent med høyere yrkesfaglig utdanning. Arbeidsgiveren har da ingen forutsetning til å forstå hva de forskjellige emnene inneholder eller hvilke ferdigheter og kompetanse studenten/ arbeidssøkeren innehar.

20TT05V - Lokal tilpasning/spesialisering med faglig ledelse:
Faglig ledelse (integrert)
Produksjonslogistikk
Faglig kalkulasjon/ kostnadsestimering
Nyskapning og entreprenørskap
Lean filosofi og verktøy
Plasttilvirkningsteknikk

(fig 1. I Lokal tilpassing inngår 5-6 fag under en karakter)

Bruken av faglig ledelse er også noe ONF mener bør revurderes (Se *Vedlegg 2: Vitnemål fra teknisk utdanning*). Faglig ledelse er tilført på mange av emnene på tekniske fag. Begrepet faglig ledelse er slik ONF har forstått det er på bakgrunn av et ønske om mer tverrfaglighet og for å ivareta et lederperspektiv i de forskjellige fagene. Intensjonen er god, da tverrfaglighet og samarbeid på tvers av fag er veldig bra, og ikke minst viktig. Men ONF oppfatter at begrepet faglig ledelse skaper mere forvirring en nytteverdi for både lærere og studenter. Begrepet hører kanskje bedre til i emne/studie planen, og ikke i navnet til emne?

Rekruttering

Et annet aspekt ved den nåværende navnebruken av emner er at potensielle søkere til fagskolen ikke forstår hva de forskjellige emnene betyr. ONF har vært i kontakt med flere studenter og potensielle studenter som forklarer at de synes navn og begrepsbruken er lite intuitivt. Under ser dere et bilde av innholdet i et tradisjonelt fag som *Maskinteknikk*, som tilbys av mange fagskoler i Norge. Dette er et av de første møtene studenten har med hva studiet inneholder, og ONF har fått tilbakemeldinger på at man sitter igjen med mange ubesvarte spørsmål om hva de forskjellige navnene og begrepene betyr. Også etter de har vært i kontakt med skolen.

Studiet består av ti emner som gir til sammen 120 studiepoeng. Redskapsemner, grunnlagsemner og et hovedprosjekt.

1. Realfag (matematikk og fysikk)
2. Yrkesrettet kommunikasjon ^[1]_{SEP} (norsk og engelsk)
3. LØM (ledelse, økonomi, markedsføring)
4. Prosjekt- og kvalitetsledelse
5. Innledende konstruksjon og dokumentasjon
6. Materialkunnskap
7. Energiteknikk m/faglig ledelse
8. Produktutvikling og konstruksjon m/ faglig ledelse
9. Lokal tilpassing/ spesialisering ^[1]_{SEP} m/faglig ledelse
10. Hovedprosjekt

(Bildet hentet fra Fagskolene på Østlandet sine hjemmesider)

Omdømme

Man kan selvsagt diskutere hvor stor betydning vitnemålet har i en jobbsøkerprosess og for arbeidsgiveren, og som oftest vil nok vitnemålet ikke være avgjørende. Men det er viktig for studenten at de får et vitnemål som gjenspeiler kunnskapen og ferdighetene de har tilegnet seg i fagene på fagskolen. Det er en viktig brikke i omdømmebyggingen til høyere yrkesfaglig utdanning da det er svært mange arbeidsgivere som har vitnemålet fra fagskolen om hender. Resultatet kan føre til en økt forståelsen av innholdet i høyere yrkesfaglig utdanning for de som ikke har kjennskap til utdanningstypen fra før.

Oppfordring til arbeidet med de fagspesifikke planene:

ONF mener det er nødvendig å gjøre følgende:

- Undersøke om dette er en problemstilling som også gjelder andre høyere yrkesfaglige utdanninger enn bare teknisk. (Videresende saken til de faglige rådene)
- Bruke navn og begreper som er intuitive og allment kjent på fag/ emner, studieplanen og på vitnemålet.
- Vurdere om bruken av emner er en gunstig løsning. Man bør revurdere å gi individuell karakter i hvert fag. Det sikrer at studenten får annerkjennelse for ferdighetene og arbeidet som er lagt ned i å oppnå karakteren. Det kan også sikre bedre kvalitet på utdanningen da både lærer og student må forsvare karakteren i hvert enkelt fag. Det gir et mere reelt bilde av hvilke ferdigheter man har i de forskjellige fagene. Kanskje det er viktigere å lage føringer for hvordan tverrfaglighet skal sikres på tvers av hvert enkelt fag?
- Fjerne bruken av faglig ledelse. Eks. *Energiteknikk m/ faglig ledelse*. Hører dette begrepet heller inn i studieplanen som en oppfordring til å ivareta ledelsesperspektivet i hvert enkelt fag/emne?
- Lage tydelige definisjoner på hvilken rolle *redskapsfag* og *grunnlagsfag skal ha* - hvordan skal man tydeliggjøre hva begrepene betyr og hvilken rolle de har? Hvordan lager man føringer som sikrer tverrfaglighet slik at man benytter den lærdommen man tilegner seg i redskapsfaget parallelt som man anvender det i grunnlagsfaget?

Henvendelse (1) fra student vedr. bruk av emnekarakterer

Som tidligere student v/fagskole, stiller jeg stor tvil til bruk av emnekarakter i stedet for fagkarakterer på vitnemålet.

I intervjuprosesser hos potensielle arbeidsgivere, har jeg måtte forklare hva utdanningen min går ut på. Dette grunnet dårlig kunnskap om høyere fagskolegrad hos intervjueren. Når den generelle kunnskapen er så lav, viser ikke emner som «grunnlagsemne», «prosjekt til fordypning» og «LØM» hvilken kompetanse jeg sitter med etter endt utdanning. Det er heller ingen utdypende forklaring tilhørende vitnemålet. Hvordan er det egentlig tiltenkt at en potensiell arbeidsgiver skal forstå at min kompetanse passer inn mot deres stillingsutlysning?

Videre var det under studietiden svært mange faglærere som ikke visste hvilket emne deres undervisningsfag la seg innunder. Dette gjør det vanskelig å arbeide målrettet for å eventuelt kunne bedre en karakter i emnet. Dette har også ført til at jeg ikke vet emnet faget inngår i, selv etter utlevert vitnemål.

Noen emner har en vekt på 30 studiepoeng, og er en sammensetting av fem forskjellige fag. Det gjør det svært vanskelig for de fleste studenter å utmerke seg på vitnemålet. En A i et fag forsvinner raskt dersom en får fagkarakteren C i de resterende fagene, og kandidater får ikke vise hva de har utmerket seg i. Dermed er det heller ikke noe poeng i å arbeide seg over snittet man uansett kommer til å havne på i emnekarakteren.

Når det kommer til omgjøring av studielån til stipend, er i mitt tilfelle kun studielån tilsvarende 30 studiepoeng blitt omgjort ved endt utdanning. Dette fordi de fleste emner strekker seg over to år, og kan dermed ikke løpende bli godkjent av skolen. Studielån tilsvarende 90 studiepoeng vil dermed ikke godkjennes før et år etter fullført utdanning.

Henvendelse (2) fra student vedr. bruk av emnekarakterer

Hei

Jeg studerte maskinteknikk ved Fagskolen i XXXXX 2016-2018, jeg har noen innvendinger mot det nye vitnemålet.

- Det er ingen beskrivelse av hva som inngår i emne det er satt karakter på. Hvis noen utenforstående leser på vitnemålet mitt at jeg har sånn og sånn karakter i LØM, Lokal tilpassing eller Energiteknikk så fremstår det uforståelig og ulogisk for enkelte. De kunne løst dette veldig enkelt med noen enkle ord om emne, det er mye plass på vitnemålet til dette. Det holder ikke å vise til studie planen.
- Det er laget plass til vurdering av prosjektet og merknader, her står det ingen ting på mitt vitnemål, noe som virker rart og ulogisk.
- Det må stå noe om fagskole ingeniør som er tittelen man får etter endt fagskole utdanning.

Generelt gir dette et inntrykk av at vitnemålet er uferdig og uproft utformet.

Kan dere ta dette videre slik at vi får et vitnemål representerer studie på en riktig måte?

